

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ve Bağlı Ortaklığı

**1 Ocak – 30 Eylül 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolar**

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Ara dönem konsolide finansal durum tablosu	3 – 4
Ara dönem konsolide kar veya zarar tablosu	5
Ara dönem konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu	6
Ara dönem konsolide özkaynak değişim tablosu	7
Ara dönem konsolide nakit akış tablosu	8
Ara dönem konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar	9 – 69

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

Varlıklar	Dipnot referansları	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017
Dönen varlıklar			
Nakit ve nakit benzerleri	4	258.113.923	52.746.580
Ticari alacaklar:	7	506.169.241	470.008.393
-İlişkili taraflardan ticari alacaklar	26,7	71.714.524	16.255.947
-İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	7	434.454.717	453.752.446
Diğer alacaklar:	8	5.874.456	28.067.951
-İlişkili taraflardan diğer alacaklar	26,8	202.657	98.902
-İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	8	5.671.799	27.969.049
Stoklar	9	238.246.701	150.954.315
Peşin ödenmiş giderler	16	12.659.631	11.213.221
Diğer dönen varlıklar		-	-
Toplam dönen varlıklar		1.021.063.952	712.990.460
Duran varlıklar			
Finansal yatırımlar	5	169.462.894	193.205.274
Diğer alacaklar:	8	2.959.611	2.464.863
-İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	8	2.959.611	2.464.863
Maddi duran varlıklar	10	845.285.978	830.479.327
Maddi olmayan duran varlıklar	11,12	170.984.906	172.499.873
-Şerefiye	12	130.080.869	130.080.869
-Diğer maddi olmayan varlıklar	11	40.904.037	42.419.004
Peşin ödenmiş giderler	16	2.143.875	3.566.234
Ertelenmiş vergi varlığı	24	979.117	989.811
Toplam duran varlıklar		1.191.816.381	1.203.205.382
Toplam varlıklar		2.212.880.333	1.916.195.842

İlişikte 9 ile 69'uncu sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

Kaynaklar	Dipnot referansları	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017
Kısa vadeli yükümlülükler			
Kısa vadeli borçlanmalar	6, 26	461.102.299	385.419.133
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	6, 26	679.833	-
Ticari borçlar	7	377.195.711	287.484.493
-İlişkili taraflara ticari borçlar	26, 7	68.650.749	28.543.206
-İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	7	308.544.962	258.941.287
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	8, 26	9.065.092	8.025.826
Diğer borçlar	8	10.922.721	12.988.540
-İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	8	10.922.721	12.988.540
Ertelenmiş gelirler	8	5.245.696	3.487.917
Dönem karı vergi yükümlülüğü	24	18.960.626	8.813.502
Kısa vadeli karşılıklar	13	11.578.888	8.841.080
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	13	3.653.015	6.035.262
-Diğer kısa vadeli karşılıklar	13	7.925.873	2.805.818
Toplam kısa vadeli yükümlülükler		894.750.866	715.060.491
Uzun vadeli yükümlülükler			
Uzun vadeli borçlanmalar	6	100.000.000	-
Uzun vadeli karşılıklar	13, 15	46.947.283	44.834.267
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	15	43.509.857	40.548.225
-Diğer uzun vadeli karşılıklar	13	3.437.426	4.286.042
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	24	41.998.975	47.328.044
Toplam uzun vadeli yükümlülükler		188.946.258	92.162.311
Toplam yükümlülükler		1.083.697.124	807.222.802
Özkaynaklar			
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		1.115.193.628	1.096.940.747
Ödenmiş sermaye	17	191.447.068	191.447.068
Sermaye düzeltme farkları		233.177.582	233.177.582
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(15.953.261)	(15.953.261)
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		(15.953.261)	(15.953.261)
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(15.953.261)	(15.953.261)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		122.703.076	145.258.336
Yeniden değerlendirme ve sınıflandırma kazançları (kayıpları)		122.703.076	145.258.336
-Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir/(gider)		122.703.076	145.258.336
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler		243.290.154	222.598.194
Geçmiş yıllar karları		170.869.425	171.719.153
Net dönem karı		169.659.584	148.693.675
Kontrol gücü olmayan paylar		13.989.581	12.032.293
Toplam özkaynaklar		1.129.183.209	1.108.973.040
Toplam kaynaklar		2.212.880.333	1.916.195.842

İlişikte 9 ile 69'uncu sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

30 Eylül 2018 tarihinde sona eren dokuz aylık döneme ait konsolide kar veya zarar tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

		Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)
	Dipnot referansları	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Hasılat	18	1.319.065.826	469.037.702	1.091.075.325	401.553.028
Satışların maliyeti (-)	18	(1.008.130.357)	(352.374.505)	(878.870.696)	(308.959.748)
Ticari faaliyetlerden brüt kar		310.935.469	116.663.197	212.204.629	92.593.280
Brüt kar		310.935.469	116.663.197	212.204.629	92.593.280
Genel yönetim giderleri(-)	19,20	(49.799.572)	(17.768.012)	(45.161.324)	(14.458.768)
Pazarlama giderleri(-)	19,20	(13.618.247)	(4.445.031)	(14.709.751)	(4.266.969)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	21	33.911.169	20.908.536	7.183.740	1.717.624
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	21	(44.873.761)	(25.084.605)	(16.925.475)	(2.880.694)
Esas faaliyet karı		236.555.058	90.274.085	142.591.819	72.704.473
Yatırım faaliyetlerinden gelirler (net)	22	26.188.572	4.464.006	26.066.025	2.599.655
Yatırım faaliyetlerinden giderler	22	(10.610)	(1)		
Finansman gideri öncesi faaliyet karı		262.733.020	94.738.090	168.657.844	75.304.128
Finansman gelirleri	23	19.915.498	10.001.564	8.587.103	4.982.324
Finansman giderleri (-)	23	(68.200.299)	(27.798.540)	(55.336.249)	(22.931.912)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		214.448.219	76.941.114	121.908.698	57.354.540
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri		(42.831.347)	(16.955.198)	(19.121.567)	(10.952.719)
- Dönem vergi geliri/(gideri)	24	(46.749.367)	(17.923.551)	(19.993.892)	(9.590.278)
- Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)	24	3.918.020	968.353	872.325	(1.362.441)
Sürdürülen faaliyetler dönem karı		171.616.872	59.985.916	102.787.131	46.401.821
Dönem karı		171.616.872	59.985.916	102.787.131	46.401.821
Dönem karının dağılımı					
Kontrol gücü olmayan paylar		1.957.288	792.843	(64.848)	245.836
Ana ortaklık payları		169.659.584	59.193.073	102.851.979	46.155.985
Ana ortaklığa düşen pay başına kazanç/kayıp (Kuruş)	25	0,886	0,309	0,537	0,241
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç/kayıp (Kuruş)	25	0,886	0,309	0,537	0,241
Ağırlıklı ortalama hisse senedi sayısı		19.144.706.825	19.144.706.825	19.144.706.825	19.144.706.825

İlişikte 9 ile 69'uncu sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

30 Eylül 2018 tarihinde sona eren dokuz aylık döneme ait konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)
Dipnot referansları	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Dönem karı	171.616.872	59.985.916	102.787.131	46.401.821
Diğer kapsamlı gelir / (gider):				
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar	(53.701.989)	(21.895.661)	(18.784.171)	(11.293.550)
<i>-Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir/(gider)</i>	(56.528.409)	(23.048.064)	(19.772.812)	(11.887.948)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler <i>-Ertelenmiş vergi geliri/ (gideri)</i>	24 2.826.420	1.152.403	988.641	594.398
Diğer kapsamlı gelir / (gider)	(53.701.989)	(21.895.661)	(18.784.171)	(11.293.550)
Toplam kapsamlı gelir	117.914.883	38.090.255	84.002.960	35.108.271
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı:				
Kontrol gücü olmayan paylar	1.957.288	792.843	(64.848)	245.836
Ana ortaklık payları	115.957.595	37.297.412	84.067.808	34.862.435

İlişikte 9 ile 69'uncu sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

30 Eylül 2018 tarihinde sona eren dokuz aylık döneme ait konsolide özkaynak değişim tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

	Sınıflandırılmayacak			Sınıflandırılacak			Birikmiş karlar					
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/(kayıpları)	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan kazançlar/(kayıplar)	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedek	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar (Not 17)	Özkaynaklar		
1 Ocak 2017 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(10.827.947)	169.689.284	173.337.191	171.809.916	286.354.013	1.214.987.107	12.466.908	1.227.454.015		
Transferler	-	-	-	-	49.261.003	237.093.010	(286.354.013)	-	-	-		
Toplam kapsamlı gelir/(gider)	-	-	-	(18.784.171)	-	-	102.851.979	84.067.808	(64.848)	84.002.960		
Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	102.851.979	102.851.979	(64.848)	102.787.131		
Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	(18.784.171)	-	-	-	(18.784.171)	-	(18.784.171)		
Kar payları (Not 25)	-	-	-	-	-	(237.183.773)	-	(237.183.773)	(554.542)	(237.738.315)		
30 Eylül 2017 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(10.827.947)	150.905.113	222.598.194	171.719.153	102.851.979	1.061.871.142	11.847.518	1.073.718.660		
1 Ocak 2018 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(15.953.261)	145.258.336	222.598.194	171.719.153	148.693.675	1.096.940.747	12.032.293	1.108.973.040		
Muhasebe politikalarındaki değişikliklere ilişkin düzeltmeler (Not 5,7)	-	-	-	31.146.729	-	(849.933)	-	30.296.796	-	30.296.796		
1 Ocak 2018 itibarıyla yeniden düzenlenmiş bakiye	191.447.068	233.177.582	(15.953.261)	176.405.065	222.598.194	170.869.220	148.693.675	1.127.237.543	12.032.293	1.139.269.836		
Transferler	-	-	-	-	20.691.960	128.001.715	(148.693.675)	-	-	-		
Toplam kapsamlı gelir/(gider)	-	-	-	(53.701.989)	-	-	169.659.584	115.957.595	1.957.288	117.914.883		
Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	169.659.584	169.659.584	1.957.288	171.616.872		
Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	(53.701.989)	-	-	-	(53.701.989)	-	(53.701.989)		
Kar payları (Not 25)	-	-	-	-	-	(128.001.510)	-	(128.001.510)	-	(128.001.510)		
30 Eylül 2018 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(15.953.261)	122.703.076	243.290.154	170.869.425	169.659.584	1.115.193.628	13.989.581	1.129.183.209		

İlişikte 9 ile 69'uncu sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

30 Eylül 2018 tarihinde sona eren döneme ait konsolide nakit akış tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

		Cari dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)	Geçmiş dönem (Sınırlı denetimden geçmemiş)
	Dipnot referansları	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Ocak- 30 Eylül 2017
İşletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akışları		122.808.488	98.619.545
Vergi öncesi dönem karı		214.448.219	121.908.698
Sürdürülen faaliyetlerden vergi öncesi dönem karı (zararı)		214.448.219	121.908.698
Dönem net karı/(zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		94.561.285	90.066.082
Amortisman ve itfa gideri ile ilgili düzeltmeler	10, 11, 20	62.688.817	61.484.178
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		1.803.658	2.165.035
Alacaklarda değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	7	903.658	1.265.035
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	9	900.000	900.000
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		10.081.582	8.477.886
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar (İptali) ile ilgili düzeltmeler	13, 15	4.817.357	5.255.348
Dava ve/veya ceza karşılıkları (iptali) ile ilgili düzeltmeler	13	559.541	581.111
Sektörel gereksinimler çerçevesinde ayrılan karşılıklar (iptali) ile ilgili düzeltmeler	13	(127.916)	166.427
Diğer karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		4.832.600	2.475.000
Faiz gelirleri ve giderleri ile ilgili düzeltmeler		46.165.190	44.005.008
Faiz gelirleri ile ilgili düzeltmeler	23	(5.251.562)	(709.814)
Faiz giderleri ile ilgili düzeltmeler	15, 23	51.416.752	44.714.822
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar/(kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	22	(12.539.587)	(3.195.042)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	22	(13.638.375)	(22.870.983)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		(38.588.522)	(86.757.467)
Ticari alacaklardaki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(38.416.230)	(53.254.193)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(4.301.253)	6.150.493
Stoklardaki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(88.192.386)	(1.908.884)
Peşin ödenmiş giderlerdeki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(24.051)	(3.653.724)
Ticari borçlardaki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		89.711.220	(30.994.916)
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		1.039.266	480.215
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		(2.065.819)	(845.644)
Ertelenmiş gelirlerdeki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		1.757.779	(3.083.221)
İşletme sermayesinde gerçekleşen diğer artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		1.902.952	352.407
Faaliyetlerle ilgili diğer varlıklardaki azalış/(artış)		1.902.952	352.407
Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları		270.420.982	125.217.313
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kapsamında yapılan ödemeler	13, 15	(4.237.972)	(5.817.894)
Diğer karşılıklara ilişkin ödemeler		(272.086)	(209.861)
Vergi iadeleri/(ödemeleri)		(36.602.243)	(21.045.278)
Diğer Nakit Girişleri (Çıkışları)	7	288.554	475.265
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(23.802.539)	(54.642.607)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		13.638.982	4.646.238
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları	10	(77.079.896)	(82.159.828)
Alınan temettü		13.638.375	22.870.983
İştiraklerin ve/veya İş Ortaklıklarının Pay Satışı veya Sermaye Azaltımı Sebebiyle Oluşan Nakit Girişleri		26.000.000	-
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		(427.353)	(4.408.447)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		279.370.869	716.577.213
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(123.076.483)	(440.075.072)
Ödenen temettü	25	(128.001.510)	(237.738.315)
Ödenen faiz		(32.068.839)	(43.595.509)
Alınan faizler		3.348.610	423.236
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		205.367.343	39.568.491
Nakit ve nakit eşdeğerlerindeki net artış (azalış)		205.367.343	39.568.491
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	4	52.746.580	23.394.673
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	258.113.923	62.963.164

İlişikte 9 ile 69'uncu sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

1. Şirketin organizasyonu ve faaliyet konusu

Genel

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi "Akçansa" 1967 yılında kurulmuş olan Akçimento Ticaret Anonim Şirketi "Akçimento" ve 1974 yılında kurulmuş olan Çanakkale Çimento Sanayi Anonim Şirketi'nin "Çanakkale" birleşmesi ile 30 Eylül 1996 tarihinde kurulmuştur. 12 Ocak 1996 tarihinde tamamı Cimenteries CBR S.A. "CBR"a ait olan Mortelmaattschappij Eindhoven B.V. (Mortel), Çanakkale'nin %97,7 payını satın almıştır. 24 Temmuz 1996 tarihinde de, CBR, Çanakkale'deki hisselerini, çoğunlukla Hacı Ömer Sabancı Holding Anonim Şirketi'ne bağlı şirketlerin elinde tuttuğu Akçimento hisselerinin %30'u ile takas etmiştir.

1 Ekim 1996 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Akçimento, Çanakkale ile birleşmiş ve varlığını sona erdirmiş olup, yeni şirketin ismi Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi olarak belirlenmiştir. Akçansa'nın hisseleri 1986 yılından itibaren Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem görmektedir. 27 Kasım 2006 tarihinde, HeidelbergCement A.G.'nin %100 oranında iştiraki olan CBR International Holdings B.V.'nin sahibi olduğu %39,72 oranında Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerinin tamamı HeidelbergCement A.G.'nin %100 oranında iştiraki olan HeidelbergCement Mediterranean Basin Holdings S.L. şirketine devir olmuştur. 1 Mart 2017 tarihinde HeidelbergCement Mediterranean Basin Holdings S.L. şirketinin sahibi olduğu %39,72 oranında Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerinin tamamı HeidelbergCement A.G. şirketine devredilmiştir.

Akçansa'nın genel merkezi ve kayıtlı ofisinin adresi Kısıklı Caddesi, No: 38, Altunizade, Üsküdar, İstanbul'dur.

Konsolide finansal tablolar yayınlanmak üzere 5 Kasım 2018 tarihinde Akçansa yönetimi tarafından onaylanmıştır. Genel Kurul'un ve ilgili yasal kuruluşların yasal mevzuata göre düzenlenmiş finansal tabloları ve bu finansal tabloları tashih etme hakkı vardır. 17 no'lu dipnotta detaylarıyla anlatıldığı üzere Akçansa'yı Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. ve HeidelbergCement A.G. birlikte kontrol etmektedir.

Konsolide finansal tabloların sunumu amacıyla, Akçansa ve Karçimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Karçimsa - %50,99'u Akçansa'ya ait olan bağlı ortaklık) bundan böyle "Akçansa ve bağlı ortaklığı" veya "Şirket" olarak adlandırılacaktır. 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla personel sayıları (hepsi Türkiye'de istihdam edilmiş) sırasıyla 1.101 ve 1.101 olarak gerçekleşmiştir.

Faaliyet konusu

Şirket, çimento, klinker, hazır beton ve agrega üretimi ve ticareti konusunda faaliyet göstermektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1 Konsolide finansal tabloların hazırlanma ilkeleri

Şirket ve Türkiye’de yerleşik bağlı ortaklığı Karçimsa, yasal defterlerini ve kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) ve vergi mevzuatınca belirlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak tutmakta ve hazırlamaktadır.

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümleri uyarınca Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları’na (TMS) uygun olarak hazırlanmıştır. TMS; Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumlardan oluşmaktadır.

Konsolide finansal tablolar Şirket’in yasal kayıtlarına dayandırılmış olup, KGK tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartları’na göre Şirket’in durumunu layıkıyla arz edebilmek için bir takım düzeltme ve sınıflandırma değişikliklerine tabi tutularak hazırlanmıştır. Söz konusu düzeltmeler genel olarak ertelenmiş vergiler, kıdem tazminatı, maddi varlık amortismanlarının ekonomik ömürlerine ve kıst esasına göre ayrılması, karşılıkların muhasebeleşmesi, finansal varlıkların gerçeğe uygun değerinin diğer kapsamlı gelire yansıtılması ve ticari alacak ve borçların reeskonta tabi tutulmasından oluşmaktadır.

İşlevsel ve raporlama para birimi

Şirket’in işlevsel ve raporlama para birimi Türk Lirası’dır (TL).

SPK’nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararına istinaden finansal tablolardaki tutarları yeniden ifade etme işleminin uygulanmasını gerektiren objektif koşulların gerçekleşmemiş olması ve SPK’nın varolan verilere dayanarak ileride bu koşulların gerçekleşme emarelerinin büyük ölçüde ortadan kalktığını öngörmesi sebebiyle, finansal tablolar en son 31 Aralık 2004 tarihi itibarıyla TMS 29 uyarınca (Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama) yeniden ifade etme işlemine tabi tutulmuştur. Dolayısıyla, 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli bilançolarda yer alan parasal olmayan aktif ve pasifler ve sermaye dahil özkaynak kalemleri, 31 Aralık 2004 tarihine kadar olan girişlerin 31 Aralık 2004 tarihine kadar endekslenmesi, bu tarihten sonra oluşan girişlerin ise nominal değerlerden taşınmasıyla hesaplanmıştır.

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Şirket’in mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Şirket tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Şirket aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 15 - Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat

KGK Eylül 2016'da TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat standardını yayınlamıştır. Yayımlanan bu standart, UMSK'nın Nisan 2016'da UFRS 15'e açıklık getirmek için yaptığı değişiklikleri de içermektedir. Standarttaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçüm ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır. Standart, müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılatla uygulanacak olup bir işletmenin olağan faaliyetleri ile ilgili olmayan bazı finansal olmayan varlıkların (örneğin maddi duran varlık çıkışları) satışının muhasebeleştirilip ölçülmesi için model oluşturmaktadır. TFRS 15'in uygulama tarihi 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleridir. Söz konusu değişikliğin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

TFRS 9 Finansal Araçlar

KGK, Ocak 2017'de TFRS 9 Finansal Araçlar'ı nihai haliyle yayınlamıştır. TFRS 9 finansal araçlar muhasebeleştirme projesinin üç yönünü: sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve finansal riskten korunma muhasebesini bir araya getirmektedir. TFRS 9 finansal varlıkların içinde yönetildikleri iş modelini ve nakit akım özelliklerini yansıtan akılcı, tek bir sınıflama ve ölçüm yaklaşımına dayanmaktadır. Bunun üzerine, kredi kayıplarının daha zamanlı muhasebeleştirilebilmesini sağlayacak ileriye yönelik bir 'beklenen kredi kaybı' modeli ile değer düşüklüğü muhasebesine tabi olan tüm finansal araçlara uygulanabilen tek bir model kurulmuştur. Buna ek olarak, TFRS 9, banka ve diğer işletmelerin, finansal borçlarını gerçeğe uygun değeri ile ölçme opsiyonunu seçtikleri durumlarda, kendi kredi değerliliklerindeki düşüşe bağlı olarak finansal borcun gerçeğe uygun değerindeki azalmadan dolayı kar veya zarar tablosunda gelir kaydetmeleri sonucunu doğuran "kendi kredi riski" denilen konuyu ele almaktadır. Standart ayrıca, risk yönetimi ekonomisini muhasebe uygulamaları ile daha iyi ilişkilendirebilmek için geliştirilmiş bir finansal riskten korunma modeli içermektedir. TFRS 9, 1 Ocak 2018 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir.

Alternatif olarak, işletmeler, standarttaki diğer şartları uygulamadan, sadece "gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan" olarak belirlenmiş finansal yükümlülüklerin kazanç veya kayıplarının sunulmasına ilişkin hükümleri erken uygulamayı tercih edebilirler. Şirket, TFRS 9 için bir etki değerlendirmesi gerçekleştirmiştir. Bu değerlendirme, halihazırda mevcut olan bilgilere dayanmaktadır ve daha detaylı analizlerden ya da ilave desteklenebilir bilgilerden doğan değişikliklere tabi olabilecektir. TFRS 9'un üç başlığına istinaden oluşan etkiler aşağıda açıklanmıştır:

Finansal Varlıkların Sınıflandırılması ve Ölçülmesi:

Şirket, TFRS 9'un sınıflama ve ölçme gerekliliklerine istinaden finansal durum tablosu (bilanço) veya özkaynaklarında gerekli değişiklikleri yapmıştır. Hali hazırda makul değerden ölçülen finansal varlıkların makul değerden ölçülmeye devam edilmesi beklenmektedir. Hali hazırda satılmaya hazır finansal varlık olarak kar veya zararı diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen borsada işlem gören şirketlerin hisse senetleri gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilmeye devam edecektir. Şirket'in hali hazırda maliyet değeri ile gösterilen finansal yatırımları gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilip 32.786.029 TL değer artışı ve 1.639.301 TL ertelenmiş vergi yükümlülüğü diğer kapsamlı gelir tablosunda gösterilmiştir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

TFRS 9 Finansal Araçlar

TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı uygulamasında Şirket, sınıflandırma ve ölçüm (değer düşüklüğü dahil) değişiklikleri ile ilgili önceki dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgileri yeniden düzenlememesine izin veren muafiyetten yararlanmıştır. TFRS 9'un uygulanmasından kaynaklanan finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin kayıtlı değerindeki farklılıklar 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçmiş yıllar karları içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin ilk uygulama tarihinde sınıflandırılması;
Aşağıdaki tablo, TMS 39 kapsamındaki orijinal ölçüm kategorileri ve Grup'un 1 Ocak 2018'deki finansal varlıklarının ve finansal borçlarının her bir sınıfı için TFRS 9'a göre yeniden ölçüm kategorilerini göstermektedir.

	Dipnot	TMS 39 kapsamında orijinal sınıflama	TFRS 9 kapsamında yeni sınıflama	TMS 39 kapsamında orijinal değeri	TFRS 9 kapsamında yeni değeri
Finansal varlıklar					
Ticari alacaklar ve diğer alacaklar	7,8	Krediler ve alacaklar	İtfa edilmiş maliyet Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan	498.076.343	497.013.176
Finansal yatırımlar	5	Satılmaya hazır finansal varlıklar		193.205.274	225.991.303
Finansal yükümlülükler					
Banka kredileri	6	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet	385.419.133	385.419.133

Değer Düşüklüğü:

TFRS 9, Grup'un tüm borçlanma araçları, alacaklara ilişkin değer düşüklüğü karşılığını 12 aylık beklenen kredi zararları veya ömür boyu beklenen kredi zararları olarak kayıtlarına almaktadır. Şirket, kolaylaştırılmış yöntemi uygulayıp ve ticari alacaklar üzerindeki ömür boyu beklenen zararları muhasebeleştirmiştir. Değer düşüklüğü karşılığı 1.063.167 TL artmış, ertelenmiş vergi yükümlülüğü ise 213.235 TL azalmıştır.

TFRS 9 standardına geçişin 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçmiş yıl kar/(zararları) üzerindeki etkisi aşağıdaki gibi özetlenmiştir

1 Ocak 2018- TFRS 9 uygulamasının etkisi	
Geçmiş yıl karları / (zararları)	
TFRS 9'a göre beklenen kredi zararlarının muhasebeleştirilmesi	(1.063.167)
Vergi etkisi	213.234
TFRS 9'a göre açılış bakiyesi (1 Ocak 2018)	849.933

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri (Değişiklikler);

KGK Aralık 2017’de, TFRS 4 ‘Sigorta Sözleşmeleri’ standardında değişiklikler yayımlamıştır. TFRS 4’te yapılan değişiklik iki farklı yaklaşım sunmaktadır: ‘örtülü yaklaşım (overlay approach)’ ve ‘erteleyici yaklaşım (deferral approach)’. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket’in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

UFRS Yorum 22 Yabancı Para Cinsinden Yapılan İşlemler ve Avans Bedelleri

Bu yorum yabancı para cinsinden alınan veya yapılan avans ödemelerini kapsayan işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusuna açıklık getirmektedir.

Bu yorum, ilgili varlığın, gider veya gelirin ilk muhasebeleştirilmesinde kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi amacı ile işlem tarihini, işletmenin avans alımı veya ödemesinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya parasal olmayan yükümlüklerini ilk muhasebeleştirdiği tarih olarak belirtmektedir. İşletmenin bu Yorumu gelir vergilerine, veya düzenlediği sigorta poliçelerine (reasürans poliçeleri dahil) veya sahip olduğu reasürans poliçelerine uygulamasına gerek yoktur.

Yorum, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Şirket’in finansal durumu ve performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

UFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırma ve Ölçümü (Değişiklikler)

UMSK Haziran 2016’da, UFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler standardında değişiklikler yayınlamıştır. Değişiklikler, belirli hisse bazlı ödeme işlemlerinin nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiği ile ilgili UFRS 2’ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Değişiklikler aşağıdaki konuların muhasebeleştirilmesini kapsamaktadır;

- a. nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin ölçümünde hakediş koşullarının etkileri,
- b. stopaj vergi yükümlülükleri açısından net mahsup özelliği bulunan hisse bazlı ödeme işlemleri,
- c. işlemin niteliğini nakit olarak ödenen hisse bazlı işlemde özkaynağa dayalı hisse bazlı işleme dönüştüren hüküm ve koşullardaki değişiklikler.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket’in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller: Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Transferleri (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017’de, TMS 40 “Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller” standardında değişiklik yayınlamıştır. Yapılan değişiklikler, kullanım amacı değişikliğinin, gayrimenkulün ‘yatırım amaçlı gayrimenkul’ tanımına uymasına ya da uygunluğunun sona ermesine ve kullanım amacı değişikliğine ilişkin kanıtların mevcut olmasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket’in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Şirket tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Şirket aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 16 Kiralama İşlemleri

KGK Nisan 2018’de TFRS 16 “Kiralama İşlemleri” standardını yayımlanmıştır. Yeni standart, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama ayrımını ortadan kaldırarak kiracı durumundaki şirketler için birçok kiralamanın tek bir model altında bilançoya alınmasını gerektirmektedir. Kiralayan durumundaki şirketler için muhasebeleştirme büyük ölçüde değişmemiş olup faaliyet kiralaması ile finansal kiralama arasındaki fark devam etmektedir. TFRS 16, TMS 17 ve TMS 17 ile ilgili Yorumların yerine geçecek olup 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir ve erken uygulamaya izin verilmektedir. Şirket, standardın finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

TMS 28 “İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar”da yapılan değişiklikler (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017’de, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar standardında değişikliklerini yayımlanmıştır. Söz konusu değişiklikler, iştirak veya iş ortaklığındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan iştirak veya iş ortaklığındaki uzun vadeli yatırımlar için TFRS 9 Finanslar Araçları uygulayan işletmeler için açıklık getirmektedir.

TFRS 9 Finansal Araçlar, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar uyarınca muhasebeleştirilen iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımları kapsamamaktadır. Söz konusu değişiklikle KGK, TFRS 9’un sadece şirketin özkaynak yöntemi kullanarak muhasebeleştirdiği yatırımları kapsam dışında bıraktığına açıklık getirmektedir. İşletme, TFRS 9’u, özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirmede ve özü itibarı ile ilgili iştirak ve iş ortaklıklarındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan uzun vadeli yatırımlar dahil olmak üzere iştirak ve iş ortaklıklarındaki diğer yatırımlara uygulayacaktır.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir

TFRS 10 ve TMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklik

UMSK, özkaynak yöntemi ile ilgili devam eden araştırma projesi çıktılarına bağlı olarak değiştirilmek üzere, Aralık 2015’te TFRS 10 ve TMS 28’de yapılan söz konusu değişikliklerin geçerlilik tarihini süresiz olarak ertelemiştir. Ancak, erken uygulamaya halen izin vermektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar (devamı)

UFRYK 23 Gelir Vergisi Muameleleri Konusundaki Belirsizlikler

Yorum, gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlikler olması durumunda, "UMS 12 Gelir Vergileri"nde yer alan muhasebeleştirme ve ölçüm gereksinimlerinin nasıl uygulanacağına açıklık getirmektedir.

Gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlik olması durumunda, yorum:

- (a) işletmenin belirsiz vergi muamelelerini ayrı olarak değerlendirip değerlendirmedini;
- (b) işletmenin vergi muamelelerinin vergi otoriteleri tarafından incelenmesi konusunda yapmış olduğu varsayımları;
- (c) işletmenin vergilendirilebilir karını (vergi zararını), vergi matrahını, kullanılmamış vergi zararlarını, kullanılmamış vergi indirimlerini ve vergi oranlarını nasıl belirlediğini; ve
- (d) işletmenin bilgi ve koşullardaki değişiklikleri nasıl değerlendirdiğini

ele almaktadır.

Yorum, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu yorumu erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. İşletme, ilk uygulamada, bu yorumu UMS 8'e uygun olarak geriye dönük, ya da ilk uygulama tarihinde birikmiş etkiyi geçmiş yıl kar zararının (veya uygunsa, özkaynak kaleminin diğer bir unsurunun) açılış bakiyesine bir düzeltme olarak kaydetmek suretiyle geriye dönük olarak uygulayabilir. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

iii) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

Aşağıda listelenen yeni standartlar, yorumlar ve mevcut UFRS standartlarındaki değişiklikler UMSK tarafından yayınlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiştir. Fakat bu yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamıştır/yayınlanmamıştır ve bu sebeple TFRS'nin bir parçasını oluşturmazlar. Şirket konsolide finansal tablolarında ve dipnotlarda gerekli değişiklikleri bu standart ve yorumlar TFRS'de yürürlüğe girdikten sonra yapacaktır.

Yıllık İyileştirmeler - 2010–2012 Dönemi

TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü

Karar Gerekçeleri'nde açıklandığı üzere, üzerlerinde faiz oranı belirtilmeyen kısa vadeli ticari alacak ve borçlar, iskonto etkisinin önemsiz olduğu durumlarda, fatura tutarından gösterilebilecektir. Değişiklikler derhal uygulanacaktır.

Yıllık İyileştirmeler - 2011–2013 Dönemi

UFRS 17 – Yeni Sigorta Sözleşmeleri Standardı

UMSK, sigorta sözleşmeleri için muhasebeleştirme ve ölçüm, sunum ve açıklamayı kapsayan kapsamlı yeni bir muhasebe standardı olan UFRS 17'yi yayımlamıştır. UFRS 17 hem sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin güncel bilanço değerleri ile ölçümünü hem de karın hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirmesini sağlayan bir model getirmektedir. Gelecekteki nakit akış tahminlerinde ve risk düzeltilmesinde meydana gelen bazı değişiklikler de hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirilmektedir. İşletmeler, iskonto oranlarındaki değişikliklerin etkilerini kar veya zarar ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirmeyi tercih edebilirler. Standart, katılım özelliklerine sahip sigorta sözleşmelerinin ölçüm ve sunumu için özel yönlendirme içermektedir. UFRS 17, 1 Ocak 2021 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Değişiklik Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

Negatif Tazminli Erken Ödeme Özellikleri (UFRS 9 Değişiklik)

Ekim 2017'de, UMSK, bazı erken ödenebilir finansal varlıkların işletme tarafından itfa edilmiş maliyetinden ölçülebilmeleri için UFRS 9 Finansal Araçlar'da ufak değişiklikler yayınlamıştır.

UFRS 9'u uygulayan işletme, erken ödenebilir finansal varlığı, gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarar yansıtılan varlık olarak ölçmektedir. Değişikliklerin uygulanması ile, belirli koşulların sağlanması durumunda, işletmeler negatif tazminli erken ödenebilir finansal varlıkları itfa edilmiş maliyetinden ölçebileceklerdir.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

- iii) **Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar**

Yıllık İyileştirmeler - 2015–2017 Dönemi

UMSK Aralık 2017’de, “IFRS Yıllık İyileştirmeler, 2015-2017 Dönemi”ni yayınlamıştır.

- *UFRS 3 İşletme Birleşmeleri ve UFRS 11 Müşterek Anlaşmalar* — UFRS 3’teki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştirdiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesi gerektiğine açıklık getirmektedir. UFRS 11’deki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştirdiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesine gerek olmadığına açıklık getirmektedir.
- *UMS 12 Gelir Vergileri* — Değişiklikler, temettülere (kar dağıtımı) ilişkin tüm gelir vergisi etkilerinin, vergilerin nasıl doğduğuna bakılmaksızın kar veya zararda muhasebeleştirilmesi gerektiği konusuna açıklık getirmektedir.
- *UMS 23 Borçlanma Maliyetleri* — Değişiklikler, ilgili varlık amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma geldikten sonra ödenmemiş özel borçlanmaların bulunması durumunda, ilgili borcun şirketin genellikle genel borçlanmalarındaki aktifleştirme oranını belirlerken borçlandığı fonların bir parçası durumuna geldiğine açıklık getirmektedir. Söz konusu değişikliklerin Şirket’in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme (UMS 19 Değişiklikler)

UMSK Şubat 2018’de muhasebe uygulamalarını uyumlu hale getirmek ve karar verme sürecinde konuya ilişkin daha fazla bilgi sağlamak için UMS 19 Değişiklikler “Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme”yi yayınlamıştır. Değişiklik; planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme gerçekleşikten sonra yıllık hesap döneminin kalan kısmı için tespit edilen hizmet maliyetinin ve net faiz maliyetinin güncel aktüeryal varsayımları kullanarak hesaplanmasını gerektirmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu değişiklikleri erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Şirket’in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

- a) Kıdem tazminatı yükümlülüğü, iskonto oranları, gelecekteki maaş artışları ve çalışanların ayrılma oranlarını içeren birtakım varsayımlara dayalı aktüeryal hesaplamalar ile belirlenmektedir. Bu planların uzun vadeli olması sebebiyle, söz konusu varsayımlar önemli belirsizlikler içerir. Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklara ilişkin detaylar Dipnot 15'de yer almaktadır.
- b) Şüpheli alacak karşılıkları, Şirket yönetiminin bilanço tarihi itibarıyla varolan ancak cari ekonomik koşullar çerçevesinde tahsil edilememe riski olan alacaklara ait gelecekteki zararları karşılayacağına inandığı tutarları yansıtmaktadır. Alacakların değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığı değerlendirilirken ilişkili kuruluş ve anahtar müşteriler dışında kalan borçluların geçmiş performansları piyasadaki kredibiliteleri ve bilanço tarihinden finansal tabloların onaylanma tarihine kadar olan performansları ile yeniden görüşülen koşullar da dikkate alınmaktadır. İlgili bilanço tarihi itibarıyla şüpheli alacak karşılıkları Dipnot 7'de yansıtılmıştır.
- c) Şirket yönetimi maddi ve maddi olmayan varlıkların faydalı ekonomik ömürlerinin belirlenmesinde teknik ekibinin tecrübeleri doğrultusunda önemli varsayımlarda bulunmuştur (Dipnot 10 ve 11).
- d) Dava karşılıkları ayrılırken, ilgili davaların kaybedilme olasılığı ve kaybedildiği takdirde katlanılacak olan sonuçlar Şirket hukuk müşavirlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmekte ve Şirket Yönetimi elindeki verileri kullanarak en iyi tahminlerini yapıp gerekli gördüğü karşılığa ilişkin açıklamalar Dipnot 13'te yer almaktadır.
- e) Stok değer düşüklüğü ile ilgili olarak stoklar fiziksel olarak ve ne kadar geçmişten geldiği incelenmekte, teknik personelin görüşleri doğrultusunda kullanılabilirliği belirlenmekte ve kullanılamayacak olduğu tahmin edilen kalemler için karşılık ayrılmaktadır. Stokların net gerçekleşebilir değerinin belirlenmesinde de liste satış fiyatları ve yıl içinde verilen ortalama iskonto oranlarına ilişkin veriler kullanılmakta ve katlanılacak satış giderlerine ilişkin tahminler yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda net gerçekleşebilir değeri maliyet değerinin altında olan stoklar için karşılığın detayları Dipnot 9'da yer almaktadır.
- f) Şirket, şerefiyeye ilişkin değer düşüklüğü analizini indirgenmiş nakit akımlarını kullanarak yapmaktadır. Bu analizlerde Şirket'in gelecekteki faaliyetlerine ve kullanılan iskonto oranlarına ilişkin muhtelif varsayımlar bulunmaktadır (Dipnot 12). Ayrıca şirket, maliyetten tutulan diğer finansal yatırımların değer düşüklüğü analizi için de muhtelif varsayımlarda bulunmaktadır.
- g) Şirket maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı hesaplanmasında da teknik personelin görüşlerini alarak varsayımlarda bulunmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda, maden sahalarını doğaya kazandırma karşılıklarına ilişkin açıklamalar Dipnot 13'te yer almaktadır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti

Uygulanan konsolidasyon esasları

Konsolide finansal tablolar Akçansa'nın ve %50,99'una sahip olduğu Karçimsa'nın finansal tablolarını kapsamaktadır. Bağlı ortaklık, kontrolün Akçansa'ya geçtiği tarihten itibaren konsolide edilmeye başlanır ve kontrolün Akçansa'dan çıkması ile konsolide edilme işlemi son bulur.

Yukarıda da belirtildiği üzere konsolide finansal tablolar Akçansa ve onun kontrol ettiği bağlı ortaklığın aynı döneme ait finansal tablolarından oluşur. Kontrol, Şirket'in, yatırım yaptığı işletmeyi ancak ve ancak şu göstergelerin tümü birden mevcut olduğunda sağlanmaktadır; a) Yatırım yaptığı işletme üzerinde güce sahipse, b) Yatırım yaptığı işletmeyle olan ilişkisinden dolayı değişen getirilere maruz kalmakta veya bu getirilerde hak sahibi ise, c) Elde edeceği getirilerin miktarını etkileyebilmek için yatırım yaptığı işletme üzerindeki gücünü kullanma imkanına sahip ise.

Bağlı ortaklık tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş, dolayısıyla kayıtlı bağlı ortaklık değerleri, ilgili özkaynakları karşılığında netleştirilmiştir. Bağlı ortaklığın ana ortaklık dışı hak sahiplerine atfedilen özkaynak ve net dönem karları, konsolide bilanço ve gelir tablosunda kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmektedir.

Yıl içinde satın alınan veya elden çıkarılan bağlı ortaklıkların sonuçları, satın alım tarihinden sonra veya elden çıkarma tarihine kadar konsolide kapsamlı gelir tablosuna dahil edilir. Kontrol gücü olmayan paylar ters bakiye ile sonuçlansa dahi, toplam kapsamlı gelir ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aktarılır.

Akçansa ve bağlı ortaklığı arasındaki işlemler ve bakiyeler ile bu işlemlerle ilgili olarak oluşan kar marjları elimine edilmiştir. Konsolide finansal tablolar benzer işlemler için aynı muhasebe prensipleri kullanılarak hazırlanmıştır.

Şirket'in bağlı ortaklığındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Şirket'in payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Şirket'in payı olarak muhasebeleştirilir.

Şirket'in bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Bağlı ortaklığın varlıkların gerçeğe uygun değer ile veya yeniden değerlendirilmiş tutarları ile değerlendirilmesi ve buna ilişkin birikmiş kazancın/zararın diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilmesi ve özkaynakta toplanması durumunda, diğer kapsamlı gelir içinde önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket'in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TFRS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, TFRS 9 hükümleri kullanılarak bulunur.

Netleştirme / mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, netleştirmeye yönelik yasal bir hakka ve yaptırım gücüne sahip olunması ve söz konusu varlık ve yükümlülükleri net bazda tahsil etme/ödeme veya eş zamanlı sonuçlandırma niyetinin olması durumunda bilançoda netleştirilerek gösterilmektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Nakit ve nakit benzerleri

Konsolide nakit akış tablosunun sunumu açısından, nakit ve nakit benzerleri, kasadaki nakit varlığı, bankalardaki nakit para, çekler (vadesiz) ve orijinal vadesi 3 aydan kısa vadeli mevduatları içermektedir.

Nakit ve nakit benzerleri elde etme maliyetleri ve tahakkuk etmiş faizlerinin toplamı ile gösterilmiştir.

Stoklar

Stoklar maliyet değeri veya net gerçekleşebilir değerden düşük olanı ile değerlendirilmiştir. Stokları bulundukları duruma getirmek için yapılan harcamalar aşağıdaki gibi muhasebeleştirilmiştir:

İlk madde ve malzemeler – aylık ağırlıklı ortalama ile belirlenen satın alım maliyetinden oluşmaktadır.

Mamul ve yarı mamüller – Direkt malzeme ve işçilik giderleri, değişken ve sabit genel üretim giderleri belli oranlarda (normal faaliyet kapasitesi göz önünde tutularak) dahil edilmiştir. Envanter değerlendirme yöntemi aylık ağırlıklı ortalama yöntemidir.

Net gerçekleşebilir değer, tahmini satış fiyatından, tahmini tamamlanma maliyetleri ve satışın gerçekleştirilmesi için gerekli tahmini maliyetler düşülerek belirlenen tutardır.

Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlığın maliyet değeri; alış fiyatı ve iadesi mümkün olmayan vergiler ve maddi varlığı kullanıma hazır hale getirmek için yapılan masraflardan oluşmaktadır.

Maddi duran varlıklar, maliyet değerinden birikmiş amortisman ve var ise değer düşüklüğü karşılığı çıkartıldıktan sonraki net değerleri ile gösterilmiştir. Üzerinden maden çıkarılan araziler haricinde, arazi amortismanına tabi tutulmamıştır. Üzerinden maden çıkarılan araziler ise, yıl içerisinde tüketilen rezervin toplam rezerve oranı esas alınarak amortismanına tabi tutulmuştur.

İnşa edilme aşamasındaki varlıklar, maliyet değerlerinden varsa değer düşüklüğü kaybı düşülerek gösterilirler. Maliyete yasal harçlar da dahil edilir. Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, borçlanma maliyetleri aktifleştirilir. Bu varlıkların inşası bittiğinde ve kullanıma hazır hale geldiklerinde ilgili maddi duran varlık kalemine sınıflandırılırlar. Bu tür varlıklar, diğer sabit varlıklar için kullanılan amortisman yönteminde olduğu gibi, kullanıma hazır olduklarında amortismanına tabi tutulurlar.

Amortismanına tabi tutulan varlıklar, maliyet tutarları üzerinden aşağıda belirtilen tahmini ekonomik ömürlerine dayanan oranlarla doğrusal amortismanına tabi tutulmuştur.

	Ekonomik ömürler
Yerüstü yer altı düzenleri ve binalar	20-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	5-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	5-10 yıl
Taşıt araç ve gereçleri	5 yıl
Özel maliyetler	5-47 yıl

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Maddi duran varlıklar (devamı)

Finansal kiralama ile alınan varlıklar, sahip olunan maddi duran varlıklarda olduğu gibi beklenen faydalı ömrüne göre amortismanla tabi tutulur. Eğer finansal kiralama döneminin sonunda sahipliğin kazanılıp kazanılmayacağı kesin değil ise beklenen faydalı ömrü ile söz konusu kiralama süresinden kısa olanına göre amortismanla tabi tutulur.

Bir maddi duran varlık elden çıkarıldığında veya kullanımı ya da satışından, gelecekte ekonomik yarar elde edilmesinin beklenmemesi durumunda bilanço dışı bırakılır. Maddi duran varlıkların elden çıkarılması ya da bir maddi duran varlığın hizmetten alınması sonucu oluşan kazanç veya kayıp satış hasılatı ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir ve gelir tablosuna dahil edilir.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar başlıca bilgisayar yazılımları ve maden çıkarma haklarından oluşmakta olup, maliyet bedeli üzerinden aktifleştirilir. Maddi olmayan varlıklar maden çıkarma hakları dışında, doğrusal amortisman yöntemine göre ilgili kıymetin tahmini ekonomik ömrü üzerinden itfa edilmektedir. Maden çıkarma hakları yıl içerisinde tüketilen rezervin toplam rezerve oranı esas alınarak amortismanla tabi tutulmuştur.

Maddi olmayan duran varlıkların taşıdıkları değerler, şartlarda değişiklik olduğu takdirde herhangi bir değer düşüklüğü olup olmadığını test etmek için incelenmektedir.

Bir maddi olmayan duran varlık elden çıkarıldığında veya kullanımı ya da satışından, gelecekte ekonomik yarar elde edilmesinin beklenmemesi durumunda bilanço dışı bırakılır. Bir maddi olmayan duran varlığın bilanço dışı bırakılmasından kaynaklanan kâr ya da zarar, varsa, varlıkların elden çıkarılmasından sağlanan net tahsilatlar ile defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu fark, ilgili varlık bilanço dışına alındığı zaman kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

Şerefiye

Bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti ile iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve koşullu yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmiştir.

Türkiye Finansal Raporlama Standardı ("TFRS") 3 "İşletme birleşmeleri" çerçevesinde şerefiye tutarı itfa edilmemektedir. Şerefiye, taşındığı değer gerçeğe dönüşmeyeceği durum ve şartlarda ve yılda en az bir kere olmak üzere gerekli görüldüğü zamanlarda değer düşüklüğü için gözden geçirilmektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal olmayan varlıkların değer düşüklüğü

Şirket, her bilanço tarihinde maddi ve maddi olmayan duran varlıklarının, maliyet değerinden birikmiş amortismanlar düşülerek bulunan defter değerine ilişkin değer kaybının olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, değer düşüklüğü tutarını belirleyebilmek için o varlığın geri kazanılabilir tutarı tahmin edilir. Varlığın tek başına geri kazanılabilir tutarının hesaplanmasının mümkün olmadığı durumlarda, o varlığın ait olduğu nakit üreten biriminin geri kazanılabilir tutarı hesaplanır.

Geri kazanılabilir tutar, satış maliyetleri düşüldükten sonra elde edilen gerçeğe uygun değer veya kullanımdaki değer büyük olanıdır. Kullanımdaki değer hesaplanırken, geleceğe ait tahmini nakit akımları, paranın zaman değerini ve varlığa özgü riskleri yansıtan vergi öncesi iskonto oranı kullanılarak bugünkü değerine indirilir. Bu çalışmalar sırasında kullanılan başlıca varsayımlar, önümüzdeki yıllardaki enflasyon beklentileri, satış ve maliyetlerde beklenen artışlar, ihracat-iç Pazar kompozisyonunda beklenen değişimler ve beklenen ülke büyüme oranlarından ibarettir.

Varlığın (veya nakit üreten birimin) geri kazanılabilir tutarının defter değerinden daha az olması durumunda varlığın (veya nakit üreten birimin) defter değeri, geri kazanılabilir tutarına indirilir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü kayıpları gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortisman tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali gelir tablosuna kayıt edilir. Şerefiye için ayrılan değer düşüklüğü gelecek dönemlerde ters çevrilemez.

Yabancı para cinsinden işlemler

Yabancı para cinsinden yapılan işlemler, işlemin yapıldığı tarihteki kurlarla TL'ye çevrilmiştir. 30 Eylül 2018 tarihindeki yabancı para cinsinden aktif ve pasifler, bilanço tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası alış kuru ile değerlendirilmiş olup ortaya çıkan kur farkları ilgili gelir ve gider hesaplarına yansıtılmıştır.

Dönem sonlarında kullanılan kurlar aşağıdaki gibidir:

Tarih	TL/ABD Doları	TL/Euro
Alış kuru		
30 Eylül 2018	5,9902	6,9505
31 Aralık 2017	3,7719	4,5155

Karşılıklar, koşullu yükümlülükler ve varlıklar

Karşılıklar

Karşılıklar ancak Şirket'in geçmişten gelen ve halen devam etmekte olan bir yükümlülüğü (yasal ya da yapısal) varsa, bu yükümlülük sebebiyle işletmeye ekonomik çıkar sağlayan kaynakların elden çıkarılma olasılığı mevcut ise ve yükümlülüğün tutarı güvenilir bir şekilde belirlenebiliyorsa kayıtlara alınır. Paranın zaman içindeki değer kaybı önem kazandığında karşılıklar ileride oluşması muhtemel giderlerin bilanço tarihindeki indirgenmiş değeriyle yansıtılır. İndirgenmiş değer kullanıldığında, zamanın ilerlemesinden dolayı karşılıklarda meydana gelecek artışlar faiz gideri olarak kaydedilir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Karşılıklar, koşullu yükümlülükler ve varlıklar (devamı)

Koşullu yükümlülükler ve varlıklar

Koşullu yükümlülükler, kaynak aktarımını gerektiren durum yüksek bir olasılık taşıyor ise finansal tablolarda yansıtılmayıp dipnotlarda açıklanmaktadır. Koşullu varlıklar ise finansal tablolara yansıtılmayıp ekonomik getiri yaratma ihtimali yüksek olduğu takdirde dipnotlarda açıklanır.

Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Vergi karşılığı, dönem karı veya zararı hesaplanmasında dikkate alınan cari dönem ve ertelenmiş vergi karşılıklarının toplamıdır.

Ertelenmiş vergi, bilanço yükümlülüğü metodu dikkate alınarak, aktif ve pasiflerin finansal raporlamada yansıtılan değerleri ile yasal vergi hesabındaki bazları arasındaki geçici farklardan oluşan vergi etkileri dikkate alınarak yansıtılmaktadır. Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir tüm geçici farklar üzerinden hesaplanır.

Ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farkların ve kullanılmamış vergi zararlarının ileride indirilebilmesi için yeterli karların oluşması mümkün görünüyorsa, tüm geçici farklar ve kullanılmamış vergi zararları üzerinden ayrılır. Her bilanço döneminde Şirket, ertelenmiş vergi varlıklarını gözden geçirmekte ve gelecekte indirilebilir olması ihtimalini göz önüne alarak muhasebeleştirilmektedir.

Ertelenmiş vergi varlıklarının ve yükümlülüklerinin hesaplanmasında söz konusu varlığın gerçekleşeceği ve yükümlülüğün yerine getirileceği dönemlerde oluşması beklenen vergi oranları, bilanço tarihi itibarıyla uygulanan vergi oranları (vergi mevzuatı) baz alınarak hesaplanır.

Çalışanlara sağlanan faydalar / kıdem tazminatı karşılığı / kullanılmamış izin karşılığı

(a) Tanımlanan fayda planı:

Şirket, mevcut iş kanunu gereğince, en az bir yıl hizmet verdikten sonra emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Not 15'te daha detaylı belirtildiği üzere, Şirket finansal tablolarda yer alan kıdem tazminatı karşılığını, bağımsız bir aktüer tarafından yapılan aktüer çalışmasına dayanarak "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak yansıtmıştır. Kıdem tazminatı yükümlülüğü, profesyonel aktüerler tarafından tahmin edilen faiz oranı ile iskonto edilerek hesaplanmıştır. Aktüeryal kazanç/kayıp, diğer kapsamlı gelir/gider olarak özkaynaklar içerisinde gösterilir.

Konsolide bilançolarda kıdem tazminatı karşılıkları uzun vadeli borçlar altında çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar içerisinde gösterilmiştir.

(b) Tanımlanan katkı planları:

Şirket, Sosyal Güvenlik Kurumu'na zorunlu olarak sosyal sigortalar primi ödemektedir. Şirket'in bu primleri ödediği sürece başka yükümlülüğü kalmamaktadır. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır. İlgili primlere ilişkin 30 Eylül 2018 tarihinde sona eren dönemde toplam 11.079.130 TL (30 Eylül 2017 – 10.412.173 TL) tutarında gider gerçekleşmiştir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Çalışanlara sağlanan faydalar / kıdem tazminatı karşılığı / kullanılmamış izin karşılığı (devamı)

(c) Kullanılmamış izin karşılığı :

Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar, tamamının hizmetin sunulduğu yıllık raporlama dönemini takip eden on iki ay içinde yerine getirilmesi beklenen kısa vadeli faydaları içermektedir. Bu kapsamda, Şirket'in beklentisi izin karşılıklarının tamamının yıllık raporlama dönemini takip eden on iki ay içinde yerine getirilmesi olduğu için söz konusu izin karşılıklarını çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli borç karşılıklarında gösterilmektedir.

Kiralamalar

Kiralama işlemleri – kiracı olarak

Finansal kiralama

Şirket'e kiralanan varlığın mülkiyeti ile ilgili bütün risk ve faydaların devrini öngören finansal kiralamalar, finansal kiralamanın başlangıç tarihinde, kiralamaya söz konusu olan varlığın gerçeğe uygun değeri ile kira ödemelerinin bugünkü değerinden küçük olanı esas alınarak yansıtılmaktadır. Finansal kira ödemeleri kira süresi boyunca, her bir dönem için geriye kalan borç bakiyesine sabit bir dönemsel faiz oranı üretecek şekilde anapara ve finansman gideri olarak ayrılmaktadır. Finansman giderleri dönemler itibarıyla doğrudan gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Aktifleştirilen kiralanan varlıklar, varlığın tahmin edilen ömrü üzerinden amortismanı tabi tutulmaktadır.

Kiralama işlemleri – kiralayan ve kiracı olarak

Operasyonel kiralama işlemleri

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiraya verene ait olduğu kiralama işlemi, operasyonel kiralama olarak sınıflandırılır. Operasyonel kiralama olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Operasyonel kiralamalarda kira tahsilatları, kiralama dönemi boyunca doğrusal yöntemle gelir olarak kaydedilir. Bir operasyonel kiralama işleminin yapılması sırasında ilk katlanılan direkt giderler varlığın taşınan değerine eklenir ve kira süresi boyunca, kira gelirleriyle aynı şekilde giderleştirilir.

İlişkili taraflar

Aşağıdaki kriterlerden birinin varlığında, taraf Şirket ile ilişkili sayılır:

- a) Bir kişi veya bu kişinin yakın ailesinin bir üyesi, aşağıdaki durumlarda Şirket ile ilişkili sayılır:
Söz konusu kişinin,
 - (i) Şirket üzerinde kontrol veya müşterek kontrol gücüne sahip olması durumunda,
 - (ii) Şirket üzerinde önemli etkiye sahip olması durumunda,
 - (iii) Şirket veya Şirket'in bir ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması durumunda.
- (b) Aşağıdaki koşullardan herhangi birinin mevcut olması halinde işletme Şirket ile ilişkili sayılır:
 - (i) İşletme ve Şirket'in aynı grubun üyesi olması halinde.
 - (ii) İşletmenin, diğer işletmenin (veya diğer işletmenin de üyesi olduğu bir grubun üyesinin) iştiraki ya da iş ortaklığı olması halinde.
 - (iii) Her iki işletmenin de aynı bir üçüncü tarafın iş ortaklığı olması halinde.
 - (iv) İşletmelerden birinin üçüncü bir işletmenin iş ortaklığı olması ve diğer işletmenin söz konusu üçüncü işletmenin iştiraki olması halinde.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

İlişkili taraflar (devamı)

- (v) İşletmenin, Şirket'in ya da Şirket ile ilişkili olan bir işletmenin çalışanlarına ilişkin olarak işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda plânlarının olması halinde. Şirket'in kendisinin böyle bir plânının olması halinde, sponsor olan işverenler de Şirket ile ilişkilidir.
- (vi) İşletmenin (a) maddesinde tanımlanan bir kişi tarafından kontrol veya müştereken kontrol edilmesi halinde.
- (vii) (a) maddesinin (i) bendinde tanımlanan bir kişinin işletme üzerinde önemli etkisinin bulunması veya söz konusu işletmenin (ya da bu işletmenin ana ortaklığının) kilit yönetici personelinin bir üyesi olması halinde.

İlişkili taraflarla yapılan işlem, ilişkili taraflar arasında kaynaklarının, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir.

Gelirlerin muhasebeleştirilmesi

Şirket, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe hasılatı konsolide finansal tablolara alır. Bir varlığın kontrolü müşterinin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) varlık devredilmiş olur.

Şirket aşağıda yer alan 5 temel prensip doğrultusunda hasılatı finansal tablolara almaktadır:

- Müşteri sözleşmelerinin belirlenmesi,
- Sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerinin belirlenmesi,
- Sözleşmelerdeki işlem fiyatının belirlenmesi,
- İşlem fiyatının sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerine dağıtılması,
- Her performans yükümlülüğü yerine getirildiğinde hasılatın muhasebeleştirilmesi.

Şirket, aşağıdaki şartların tamamının karşılanması durumunda müşterisi ile yaptığı bir sözleşmeyi hasılat olarak muhasebeleştirir:

Sözleşmenin tarafları sözleşmeyi (yazılı, sözlü ya da diğer ticari teamüllere uygun olarak) onaylamış ve kendi edimlerini yerine getirmeyi taahhüt etmiştir,

- Şirket, devredilecek mal veya hizmetlerle ilgili her bir tarafın haklarını tanımlayabilmektedir,
- Şirket, devredilecek mal veya hizmetler için yapılacak ödeme koşullarını tanımlayabilmektedir,
- Sözleşme özü itibarıyla ticari niteliktedir,
- Şirket'in, müşteriye devredilecek mal veya hizmetler karşılığı bedel tahsil edecek olması muhtemeldir.

Şirket, bir bedelin tahsil edilebilirliğinin muhtemel olup olmadığını değerlendirirken, sadece müşterinin bu bedeli vadesinde ödeyebilme kabiliyetini ve buna ilişkin niyetini dikkate alır. Sözleşme başlangıcında Şirket müşteriyle yaptığı sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirir ve müşteriye devretmek için verdiği her bir taahhüdü edim yükümlülüğü olarak tanımlamaktadır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Gelirlerin muhasebeleştirilmesi (devamı)

Sözleşme başlangıcında Şirket müşteriyle yaptığı sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirir ve müşteriye devretmek için verdiği her bir taahhüdü edim yükümlülüğü olarak aşağıdaki şekilde tanımlar:

a) farklı mal veya hizmet (mal veya hizmetler paketi) veya

b) büyük ölçüde benzerlik gösteren ve müşteriye devrinde aynı yöntem izlenen bir seri farklı mal veya hizmet

Bir seri birbirinden farklı mal veya hizmet, aşağıdaki şartların birlikte karşılanması durumunda aynı devir şekline tabidir:

a) Grup'un müşterisine devretmeyi taahhüt ettiği seri içerisindeki her bir farklı mal veya hizmetin gerekli şartları karşılayarak zamanla tamamlanacak bir edim yükümlülüğü teşkil etmesi ile

b) Standardın ilgili paragrafları uyarınca, Grup'un seriyi oluşturan her bir farklı mal veya hizmetin müşteriye devrinde edim yükümlülüğünün tam olarak ifa edilmesine yönelik ilerlemesini ölçmede aynı yöntemin kullanılması.

Borçlanma maliyetleri

Öngörülen kullanımına veya satışına hazır hale gelmesi önemli bir zamanı gerektiren varlıkların satın alımı, inşası veya üretimi ile direkt ilişkili olan borçlanma maliyetleri ilgili varlıkların maliyetinin parçası olarak aktifleştirilir. Diğer borçlanma maliyetleri gerçekleştirildi dönemlerde gider yazılır. Borçlanma maliyetleri faiz ve borçlanmaya bağlı olarak katlanılan diğer maliyetleri içerir.

Hisse başına kar / (zarar)

Gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net karın, raporlama boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesiyle bulunmaktadır.

Türkiye'de şirketler sermayelerini hali hazırda bulunan hissedarlarına, çeşitli içsel kaynaklardan "bedelsiz hisse" yolu ile artırmabilmektedirler. Bu tip "bedelsiz hisse" dağıtımları, hisse başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur.

Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan ve Şirket'in bilanço tarihindeki durumunu etkileyebilecek hususlar konsolide finansal tablolara yansıtılmaktadır. Düzeltme gerektirmeyen bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan hususlar ise önemlilik derecesine göre notlarda açıklanmaktadır.

İşlem ve teslim tarihindeki muhasebeleştirme

Tüm finansal varlık alış ve satışları işlem tarihinde, bir başka deyişle Şirket'in alımı veya satımı gerçekleştireceğini taahhüt ettiği tarihte muhasebeleştirilir. Olağan alış ve satışlar, varlığın teslim süresinin genelde bir mevzuat veya piyasalardaki düzenlemelere göre belirlendiği alış ve satışlardır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal araçlar

Şirket, finansal varlıklarını “itfa edilmiş maliyet bedeli” yöntemi ile muhasebeleştirilen finansal varlıklar ile “gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan” veya “gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan” finansal varlıklar olarak üç sınıfta muhasebeleştirmektedir. Sınıflandırma, finansal varlıklardan faydalanma amaçlarına göre belirlenen iş modeli ve beklenen nakit akışları esas alınarak yapılmaktadır. Şirket yönetimi, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapar.

(a) İtfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar

Şirket yönetiminin “sözleşmeye dayalı nakit akışlarını tahsil etme iş modeli”ni benimsediği ve sözleşme şartlarının belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içerdiği, sabit veya belirli ödemeleri olan, aktif bir piyasada işlem görmeyen ve türev araç olmayan finansal varlıkları, “itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar” olarak sınıflandırılır. Vadeleri konsolide finansal durum tablosu tarihinden itibaren 12 aydan kısa ise dönen varlıklar, 12 aydan uzun ise duran varlıklar olarak sınıflandırılırlar. İtfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar, konsolide finansal durum tablosunda “ticari alacaklar”, “diğer alacaklar” ve “nakit ve nakit benzerleri” kalemlerini içermektedir. Bunlarla birlikte ticari alacaklar içerisinde yer alan, kabili rücu faktoring işlemleri kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil edilen ticari alacaklar, söz konusu alacaklara ilişkin tahsilat riski devredilmediğinden itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar olarak sınıflandırılmıştır.

Değer düşüklüğü

Şirket, konsolide finansal tablolarda yer alan itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ticari alacakların, önemli bir finansman bileşeni içermediği için, değer düşüklüğü hesaplamalarında, “kolaylaştırılmış” uygulamayı seçerek karşılık matrisi kullanmaktadır. Bu uygulama ile Şirket, ticari alacaklar belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda, beklenen kredi zarar karşılığını ömür boyu beklenen kredi zararlarına eşit bir tutardan ölçmektedir. Beklenen kredi zarar karşılığı hesaplaması Şirket’un geçmiş kredi zararı deneyimleri ve ileriye yönelik makroekonomik göstergelere dayanarak belirlediği beklenen kredi zarar oranı ile yapılmaktadır.

(b) Gerçeğe uygun değeri muhasebeleştirilen varlıklar

“ Gerçeğe uygun değeri muhasebeleştirilen varlıklar”; Grup yönetiminin sözleşmeye dayalı nakit akışlarını tahsil etme ve/veya satış yapma iş modelini benimsediği varlıklar gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirilen varlıklar olarak sınıflandırılır. Grup yönetim, ilgili varlıkları konsolide finansal durum tablosu tarihinden itibaren 12 ay içinde elden çıkarmaya niyetli değilse söz konusu varlıklar duran varlıklar olarak sınıflandırılırlar. Grup, özkaynağa dayalı finansal varlıklara yapılan yatırımlar için ilk muhasebeleştirme sırasında, söz konusu yatırıma ilişkin olarak gerçeğe uygun değer farkının konsolide diğer kapsamlı gelir tablosuna veya konsolide kâr veya zarar tablosuna yansıtılan özkaynak yatırımı olmak üzere; daha sonra değiştirilemeyecek şekilde bir seçim yapar:

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal araçlar (devamı)

i) Gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar

Gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar; konsolide finansal durum tablosunda yer alan “türev araçlar” kalemleri ile piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan fayda sağlama amacıyla elde edilen veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kar sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan, alım satım amacıyla elde tutulan “finansal varlıklar” dan oluşmaktadır. Türev araçlar, gerçeğe uygun değer pozitif olması durumunda varlık, negatif olması durumunda ise yükümlülük olarak muhasebeleştirilmektedir. Grup’un türev araçları vadeli döviz alım-satım sözleşmelerine ilişkin işlemlerden oluşmaktadır. Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve kar veya zarar tablosuyla ilişkilendirilen finansal varlıklar ise, konsolide finansal durum tablosuna ilk olarak işlem maliyetleri de dahil olmak üzere maliyet değerleri ile yansıtılır. Bu finansal varlıklar kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlendirilir. Gerçekleşen ya da gerçekleşmeyen kazanç ve zararlar “finansman gelir / giderleri” içinde muhasebeleştirilir. Alınan kar payları, kar payı geliri olarak konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılır. Finansal riske karşı etkili bir koruma aracı olarak belirlenmemiş olan türev ürünleri teşkil eden bahse konu finansal varlıklar da gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılır (Dipnot 21).

ii) Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar

Gerçeğe uygun değeri konsolide diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar Grup tarafından elde tutulan ve aktif bir piyasada işlem gören borsaya kote özkaynak araçları ile bazı borçlanma senetlerinden oluşmakta olup, konsolide finansal durum tablosunda “finansal yatırımlar” altında muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen bu varlıkların değerlerindeki değer düşüklüğü ve etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz ve parasal varlıklarla ilgili kur farkına ilişkin kar veya zarar tutarları haricindeki değişiklikler sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazançlar ve kayıplar, finansal varlığın konsolide finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar özkaynaklarda finansal varlık değer artış fonunda olmak üzere konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu altında takip edilmektedirler. Gerçeğe uygun değer farkı konsolide diğer kapsamlı gelir tablosuna kaydedilen varlıkların satılması durumunda konsolide diğer kapsamlı gelir tablosuna sınıflandırılan değerlendirme farkları “Geçmiş yıllar karları veya zararları” altında sınıflandırılır

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Kote edilmiş piyasa fiyatı, şayet varsa, bir finansal aracın gerçeğe uygun değerini en iyi yansıtan değerdir.

Şirket’in finansal araçlarının gerçeğe uygun değerlerinin tahmininde belirtilen yöntemler ve varsayımlar Not 28’de açıklanmıştır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Ticari ve diğer alacaklar

Ticari alacaklar fatura edilmiş tutarları ile kayıtlara alınmakta ve etkin faiz oranı metoduyla indirgenmiş net değeri ile ve varsa şüpheli alacak karşılığı düşüldükten sonra taşınmaktadır.

Ticari alacaklar içine sınıflandırılan senetler ve vadeli çekler etkin faiz oranı metoduyla reeskonta tabi tutularak indirgenmiş değerleri ile taşınır.

Şirket, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan “basitleştirilmiş yaklaşımı” uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını “ömür boyu beklenen kredi zararlarına” eşit bir tutardan ölçmektedir.

Finansal yatırımlar

Tüm finansal yatırımlar ilk alım anındaki gerçeğe uygun değeri ifade ettiği düşünülen ve işlem maliyetlerini de içeren maliyet bedeli ile kayıtlara alınır. 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla tüm finansal yatırımlar, “satılmaya hazır finansal varlıklar”dır.

İlk kayda alımdan sonra satılmaya hazır finansal yatırımlar gerçeğe uygun değerleri ile değerlendirilir. Finansal yatırımlardan elde edilen faiz, faiz geliri olarak gösterilmiştir. Finansal yatırımlardan elde edilen diğer kazanç veya kayıplar, ilgili varlıklar satılana, nakde dönüşene veya başka bir şekilde elden çıkarılana veya herhangi bir şekilde değer düşüklüğüne maruz kalana kadar özkaynaklar içinde ayrı bir kalemde “değer artış fonları” hesap kaleminde gösterilir, bu tarihten sonra ise gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilir.

Borsa İstanbul A.Ş.’de işlem gören finansal yatırımlar, bilanço tarihindeki iş günü sonunda borsada oluşan piyasa fiyatları esas alınarak değerlendirilmiştir. Borsada işlem görmeyen finansal yatırımları değerlemek için uygulanabilir bir değerlendirme metodu olmadığı zaman, ilgili finansal yatırımlar tarihi maliyetleri ile değerlendirilmiştir.

Finansal varlıklarda değer düşüklüğü

Gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar dışındaki finansal varlık veya finansal varlık grupları, her bilanço tarihinde değer düşüklüğüne uğradıklarına ilişkin göstergelerin bulunup bulunmadığına dair değerlendirmeye tabi tutulur. Finansal varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra bir veya birden fazla olayın meydana gelmesi ve söz konusu olayın ilgili finansal varlık veya varlık grubunun güvenilir bir biçimde tahmin edilebilen gelecekteki nakit akımları üzerindeki olumsuz etkisi sonucunda ilgili finansal varlığın değer düşüklüğüne uğradığına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda değer düşüklüğü zararı oluşur.

Satılmaya hazır özkaynak araçları için gerçeğe uygun değerinin önemli ve sürekli bir düşüş ile maliyetin altına inmesi objektif bir değer düşüklüğü göstergesi sayılır.

Finansal varlıklardan kaynaklanan kazanç veya kayıplardan, değer düşüklüğü kazanç ve kayıpları ile kur farkı gelir veya giderleri dışında kalanlar diğer kapsamlı gelire yansıtılır. Söz konusu varlıkların satılması durumunda diğer kapsamlı gelire sınıflandırılan değerlendirme farkları geçmiş yıl karlarına sınıflandırılır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal yatırımlar (devamı)

Finansal varlıklarda değer düşüklüğü (devamı)

Bir karşılık hesabının kullanılması yoluyla defter değerinin azaltıldığı ticari alacaklar haricinde, bütün finansal varlıklarda, değer düşüklüğü doğrudan ilgili finansal varlığın kayıtlı değerinden düşülür. Ticari alacağın tahsil edilememesi durumunda söz konusu tutar karşılık hesabından düşülerek silinir. Karşılık hesabındaki değişimler gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Satılmaya hazır özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerinde değer düşüklüğü sonrasında meydana gelen artış, doğrudan özkaynaklarda muhasebeleştirilir.

Satılmaya hazır özkaynak araçları için daha önceki dönemlerde kar/zarar içinde muhasebeleştirilen değer düşüklüğü zararı, kar/zarar içinde iptal edilmez. Değer düşüklüğü zararı sonucunda oluşan gerçeğe uygun değer artışı, diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilir ve yatırımlara ilişkin yeniden değerlendirme karşılığı başlığı altında toplanır. Satılmaya hazır borçlanma senetleri için değer düşüklüğü zararı, yatırımın gerçeğe uygun değerindeki artışın değer düşüklüğü zararının muhasebeleştirilmesi sonrasında ortaya çıkan bir olayla ilişkilendirilmesinin söz konusu olması durumlarda, sonraki dönemlerde kar/zarar içinde iptal edilir.

Finansal yükümlülükler

Finansal yükümlülükler başlangıçta işlem maliyetlerinden arındırılmış gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilir ve sonraki dönemlerde etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet bedelinden taşınır.

Etkin faiz yöntemi, finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz giderinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması halinde daha kısa bir zaman dilimi süresince gelecekte yapılacak tahmini nakit ödemelerini tam olarak ilgili finansal yükümlülüğün net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

Banka kredileri

Bütün banka kredileri, ilk kayıt anında gerçeğe uygun değerlerini de yansıttığı düşünülen ve ihraç maliyetini içeren maliyet bedeli ile kaydedilir.

İlk kayda alımdan sonra krediler, etkin faiz oranı yöntemiyle indirgenmiş net değerleri ile gösterilir. İndirgenmiş değer hesaplanırken ilk ihraç anındaki maliyetler ve geri ödeme sırasındaki indirimler ve primler göz önünde bulundurulur.

İtfa sürecinde veya yükümlülüklerin kayda alınması sırasında ortaya çıkan gelir veya giderler, gelir tablosu ile ilişkilendirilir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Ticari ve diğer borçlar

Ticari ve diğer borçlar, mal ve hizmet alımı ile ilgili ileride doğacak faturalanmış ya da faturalanmamış tutarın gerçeğe uygun değerini temsil eden indirgenmiş maliyet bedeliyle kayıtlarda yer almaktadır.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve kayıttan çıkarılması

Şirket, finansal varlık veya yükümlülükleri, ilgili finansal araç sözleşmelerine taraf olduğu takdirde bilançosuna yansıtmaktadır. Şirket finansal varlığın tamamını veya bir kısmını, sadece söz konusu varlıkların konu olduğu sözleşmeden doğan haklar üzerindeki kontrolünü kaybettiği zaman kayıttan çıkartır. Şirket finansal yükümlülükleri ancak sözleşmede tanımlanan yükümlülüğü ortadan kalkar, iptal edilir veya zaman aşımına uğrar ise kayıttan çıkartır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

3. Bölümlere göre raporlama

Şirket'in yurt dışı satışlarının büyük bölümü, farklı coğrafi bölgelere tek seferlik yapılan satışlardan oluşmakta ve satışların coğrafi bölgelere göre dağılımı yıllara göre tutarlılık göstermemektedir. Bu nedenle, hasılatın detayı, Not 18'de yurt içi ve yurt dışına yapılan satışlar olarak verilmiştir.

Şirket'in iş faaliyetleri, sağladığı hizmet ve ürünlerin içeriğine bağlı olarak yönetilmekte ve organize edilmektedir. Şirket bölümlerine göre raporlamasını TFRS 8'e göre yapmaktadır. Şirket'in iş alanları hakkındaki bilgiler, Şirket'in 30 Eylül 2018 ve 30 Eylül 2017 tarihleri itibarıyla çimento (klinker ve agrega dahil) ve hazır beton faaliyetlerinden elde edilen kazancı ve kar bilgilerini içermektedir.

1 Ocak - 30 Eylül 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Hasılat	1.061.470.913	358.177.634	-	(100.582.721)	1.319.065.826
Satışların maliyeti (-)	(753.190.153)	(355.522.925)	-	100.582.721	(1.008.130.357)
Brüt kar	308.280.760	2.654.709	-	-	310.935.469
Genel yönetim, pazarlama giderleri (-)	(53.490.482)	(9.927.337)	-	-	(63.417.819)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler (-), net	(17.074.619)	6.112.027	-	-	(10.962.592)
Faaliyet karı	237.715.659	(1.160.601)	-	-	236.555.058
Yatırım faaliyetlerinden gelirler / giderler (-), net	26.177.962	-	-	-	26.177.962
Finansman gelirleri/giderleri (-), net	(46.349.363)	(1.935.438)	-	-	(48.284.801)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı	217.544.258	(3.096.039)	-	-	214.448.219
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri, net	-	-	(42.831.347)	-	(42.831.347)
Dönem vergi gideri (-)	-	-	(46.749.367)	-	(46.749.367)
Ertelenmiş vergi gelir/(gideri)	-	-	3.918.020	-	3.918.020
Sürdürülen faaliyetler dönem karı	217.544.258	(3.096.039)	(42.831.347)	-	171.616.872
30 Eylül 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Varlıklar ve yükümlülükler					
Bölüm varlıkları	1.505.551.430	230.608.387	-	-	1.736.159.817
İştirakler	-	-	169.462.894	-	169.462.894
Dağıtılmamış varlıklar	-	-	307.257.622	-	307.257.622
Toplam varlıklar	1.505.551.430	230.608.387	476.720.516	-	2.212.880.333
Dağıtılmamış yükümlülükler	-	-	2.212.880.333	-	2.212.880.333
Toplam yükümlülükler	-	-	2.212.880.333	-	2.212.880.333
1 Ocak - 30 Eylül 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Diğer bölüm bilgileri					
Yatırım harcamaları (giderleri)					
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	66.248.072	10.831.823	-	-	77.079.895
Toplam yatırım harcamaları	66.248.072	10.831.823	-	-	77.079.895
Amortisman gideri	50.017.900	9.504.421	-	-	59.522.321
İtfa payları	3.105.985	60.512	-	-	3.166.497

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

3. Bölümlere göre raporlama (devamı)

1 Temmuz - 30 Eylül 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Hasılat	389.072.047	117.460.359	-	(37.494.704)	469.037.702
Satışların maliyeti (-)	(272.123.347)	(117.745.862)	-	37.494.704	(352.374.505)
Brüt kar	116.948.700	(285.503)	-	-	116.663.197
Genel yönetim, pazarlama giderleri (-)	(18.452.057)	(3.760.986)	-	-	(22.213.043)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler (-), net	(9.235.836)	5.059.767	-	-	(4.176.069)
Faaliyet karı	89.260.807	1.013.278	-	-	90.274.085
Yatırım faaliyetlerinden gelirler / giderler (-), net	4.464.005	-	-	-	4.464.005
Finansman gelirleri/giderleri (-), net	(17.028.608)	(768.368)	-	-	(17.796.976)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı	76.696.204	244.910	-	-	76.941.114
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri, net	-	-	(16.955.198)	-	(16.955.198)
Dönem vergi gideri (-)	-	-	(17.923.551)	-	(17.923.551)
Ertelenmiş vergi gelir/(gideri)	-	-	968.353	-	968.353
Sürdürülen faaliyetler dönem karı	76.696.204	244.910	(16.955.198)	-	59.985.916
1 Temmuz - 30 Eylül 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Diğer bölüm bilgileri					
Yatırım harcamaları (giderleri)					
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	12.611.905	2.578.801	-	-	15.190.706
Toplam yatırım harcamaları	12.611.905	2.578.801	-	-	15.190.706
Amortisman gideri	16.643.471	3.266.055	-	-	19.909.526
İtfa payları	939.239	20.041	-	-	959.280

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

3. Bölümlere göre raporlama (devamı)

1 Ocak - 30 Eylül 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Hasılat	872.684.537	295.166.957	-	(76.776.169)	1.091.075.325
Satışların maliyeti (-)	(654.200.267)	(301.446.598)	-	76.776.169	(878.870.696)
Brüt kar	218.484.270	(6.279.641)	-	-	212.204.629
Genel yönetim, pazarlama giderleri (-)	(48.178.817)	(11.692.258)	-	-	(59.871.075)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler (-), net	(9.522.467)	(219.268)	-	-	(9.741.735)
Faaliyet karı	160.782.986	(18.191.167)	-	-	142.591.819
Yatırım faaliyetlerinden gelirler / giderler (-), net	24.363.717	1.702.308	-	-	26.066.025
Finansman gelirleri/giderleri (-), net	(46.779.554)	30.408	-	-	(46.749.146)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı	138.367.149	(16.458.451)	-	-	121.908.698
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri, net	-	-	(19.121.567)	-	(19.121.567)
Dönem vergi gideri (-)	-	-	(19.993.892)	-	(19.993.892)
Ertelenmiş vergi gelir/(gideri)	-	-	872.325	-	872.325
Sürdürülen faaliyetler dönem karı	138.367.149	(16.458.451)	(19.121.567)	-	102.787.131

30 Eylül 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Varlıklar ve yükümlülükler					
Bölüm varlıkları	1.452.333.741	193.195.621	-	-	1.645.529.362
İştirakler	-	-	199.149.249	-	199.149.249
Dağıtılmamış varlıklar	-	-	87.509.538	-	87.509.538
Toplam varlıklar	1.452.333.741	193.195.621	286.658.787	-	1.932.188.149
Dağıtılmamış yükümlülükler	-	-	1.932.188.149	-	1.932.188.149
Toplam yükümlülükler	-	-	1.932.188.149	-	1.932.188.149

1 Ocak - 30 Eylül 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Diğer bölüm bilgileri					
Yatırım harcamaları (giderleri)					
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	78.038.625	4.121.203	-	-	82.159.828
Toplam yatırım harcamaları	78.038.625	4.121.203	-	-	82.159.828
Amortisman gideri	48.340.097	9.420.427	-	-	57.760.524
İtfa payları	3.652.362	71.292	-	-	3.723.654

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

3. Bölümlere göre raporlama (devamı)

1 Temmuz - 30 Eylül 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Hasılat	318.672.241	111.580.674	-	(28.699.887)	401.553.028
Satışların maliyeti (-)	(223.520.353)	(114.139.282)	-	28.699.887	(308.959.748)
Brüt kar	95.151.888	(2.558.608)	-	-	92.593.280
Genel yönetim, pazarlama giderleri (-)	(15.483.173)	(3.242.564)	-	-	(18.725.737)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler (-), net	(4.569.443)	3.406.373	-	-	(1.163.070)
Faaliyet karı	75.099.272	(2.394.799)	-	-	72.704.473
Yatırım faaliyetlerinden gelirler / giderler (-), net	1.297.397	1.302.258	-	-	2.599.655
Finansman gelirleri/giderleri (-), net	(17.956.703)	7.115	-	-	(17.949.588)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı	58.439.966	(1.085.426)	-	-	57.354.540
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri, net	-	-	(10.952.719)	-	(10.952.719)
Dönem vergi gideri (-)	-	-	(9.590.278)	-	(9.590.278)
Ertelenmiş vergi gelir/(gideri)	-	-	(1.362.441)	-	(1.362.441)
Sürdürülen faaliyetler dönem karı	58.439.967	(1.085.426)	(10.952.719)	-	46.401.821

1 Temmuz - 30 Eylül 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Diğer bölüm bilgileri					
Yatırım harcamaları (giderleri)					
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	17.094.950	1.156.677	-	-	18.251.627
Toplam yatırım harcamaları	17.094.950	1.156.677	-	-	18.251.627
Amortisman gideri	16.757.719	3.030.563	-	-	19.788.282
İtfa payları	1.237.950	23.228	-	-	1.261.178

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

4. Nakit ve nakit benzerleri

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Banka (kısa vadeli mevduatlar dahil)	238.877.125	37.067.636
Vadesi raporlama döneminden önce olan çekler	19.236.522	15.678.860
Kasa	276	84
Toplam	258.113.923	52.746.580

Vadeli mevduatlar Şirket'in acil nakit ihtiyaçlarına bağlı olarak Türk Lirası için 1-30 gün ve ABD Doları için 1-30 gün (31 Aralık 2017 – TL ve ABD Doları için 1-30 gün), arasında değişen vadelerde yapılmıştır. Faiz oranı TL için %24,00, ABD Doları için %5,00'dir (31 Aralık 2017 – TL için %11,00, ABD Doları için %3,50).

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla bloke mevduat bulunmamaktadır.

5. Finansal yatırımlar

	30 Eylül 2018		31 Aralık 2017	
	Pay oranı (%)	Tutar	Pay oranı (%)	Tutar
Gerçeğe uygun değerle yansıtılan finansal yatırımlar				
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (Çimsa)	8,98	109.296.346	8,98	165.824.755
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilataj Ticaret A.Ş. (Arpaş)	16,00	33.627.428	16,00	841.399
Toplam		142.923.774		166.666.154
Maliyet değer ile yansıtılan finansal yatırımlar				
Liman İşletmeleri ve Nakliyecilik A.Ş. (Liman İşletmeleri)	15,00	23.431.933	15,00	23.431.933
Eterpark Endüstri Ürünleri İmalat Ticaret İthalat İhracat Pazarlama A.Ş. (Eterpark)	8,73	2.686.527	8,73	2.686.527
Altaş Ambarlı Liman Tesisleri A.Ş. (Altaş)	14,00	420.660	14,00	420.660
Toplam		169.462.894		193.205.274

Hisse senetleri Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem gören Çimsa 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 iş günleri sonunda borsada oluşan piyasa fiyatları ile değerlendirilmiştir. 56.528.409 TL (31 Aralık 2017 – 25.716.787 TL artış) tutarındaki cari dönemde ortaya çıkan borsa rayicindeki azalış, kapsamlı gelir tablosu içinde gösterilmiştir.

Arpaş 30 Eylül 2018 itibarıyla gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilmiştir, 32.786.029 TL değer artışı kapsamlı gelir tablosu içinde gösterilmiştir.

Şirket, Eterpark, Liman İşletmeleri ve Altaş'ın gerçeğe uygun bedellerinin maliyet bedeline yakınsadığı belirleyerek bilançoda maliyet değeriyle taşınması gerektiğini düşünmektedir. Bu işletmelerin gerçeğe uygun bedellerinin makul değer hesaplamalarına devam etmektedir.

	31 Aralık 2017	TFRS 9 Etkisi	1 Ocak 2018 Değer artışı/(azalışı)	30 Eylül 2018
Çimsa	165.824.755	-	165.824.755 (56.528.409)	109.296.346
Arpaş	841.399	32.786.029	33.627.428 -	33.627.428

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

6. Finansal borçlar

Kısa vadeli finansal borçlar

30 Eylül 2018					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Kısa vadeli krediler	TL (**)	100.000.000	5 Ekim 2018	%14,20	114.226.042
	TL (**)	50.000.000	18 Aralık 2018	%15,75	55.907.595
	TL (**)	100.000.000	8 Ekim 2018	%13,75	103.281.696
	TL (**)	100.000.000	3 Mayıs 2019	%17,45	107.367.778
	TL (**)	50.000.000	9 Eylül 2019	%36,55	51.002.336
	USD (**)	5.000.000	23 Mayıs 2019	%3,24	29.316.852
					461.102.299
31 Aralık 2017					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Kısa vadeli krediler	TL (**)	100.000.000	5 Ekim 2018	%14,20	103.073.563
	TL (**)	50.000.000	18 Aralık 2018	%15,75	50.393.195
	TL (**)	100.000.000	8 Ekim 2018	%13,75	103.074.287
	TL (**)	60.000.000	13 Nisan 2018	%14,20	65.798.549
	TL (**)	63.000.000	1 Ocak 2018	%15,15	63.079.539
					385.419.133

Uzun vadeli finansal borçlanmaların kısa vadeli kısmı

30 Eylül 2018					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli anapara faizi	TL (**)	25.000.000	31 Mart 2020	%15,75	139.978
	TL (**)	75.000.000	31 Mart 2020	%15,50	539.855
					679.833

Şirket' in 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla uzun vadeli finansal borçlanmaların kısa vadeli kısmına ait bakiye bulunmamaktadır.

Uzun vadeli finansal borçlar

30 Eylül 2018					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Uzun vadeli krediler	TL (**)	25.000.000	31 Mart 2020	%15,75	25.000.000
	TL (**)	75.000.000	31 Mart 2020	%15,50	75.000.000
					100.000.000

Finansal borçlanmaların 1 Ocak – 30 Eylül 2018 ve 1 Ocak – 30 Eylül 2017 dönemi içerisindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

Banka Kredileri	Ana para	Faiz	Toplam
Dönem başı 1 Ocak	371.822.414	13.596.719	385.419.133
Dönem içinde alınan-ayrılan karşılık	280.005.017	51.503.304	331.508.321
Dönem içinde ödenen-iptal edilen karşılık	(123.076.483)	(32.068.839)	(155.145.322)
30 Eylül 2018	528.750.948	33.031.184	561.782.132

Banka Kredileri	Anapara	Faiz	Toplam
Dönem başı 1 Ocak	206.365.883	2.151.640	208.517.523
Dönem içinde alınan-ayrılan karşılık	716.577.213	44.654.542	761.231.755
Dönem içinde ödenen-iptal edilen karşılık	(440.075.072)	(43.595.509)	(483.670.581)
30 Eylül 2017	482.868.024	3.210.673	486.078.697

(**) Sabit faizli krediler

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

7. Ticari alacaklar ve borçlar

Ticari alacaklar

Kısa vadeli ticari alacaklar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ticari alacaklar, net	262.016.621	234.964.631
Vadeli çekler ve alacak senetleri, net	172.438.096	218.787.815
İştiraklerden alacaklar (Not 26)	149.089	122.669
Diğer ilişkili taraflardan alacaklar (Not 26)	71.565.435	16.133.278
Şüpheli alacaklar	14.756.051	14.140.947
Şüpheli alacak karşılığı (-)	(14.756.051)	(14.140.947)
	506.169.241	470.008.393

Etkin faiz oranı metoduyla indirgenmiş net alacaklar hesaplanırken kullanılan oranlar TL için %26,4230 ve ABD Doları için %2,3984 (31 Aralık 2017 – TL için %14,9600, ABD Doları için %1,69428'dur).

Ticari alacaklar için ayrılan şüpheli alacak karşılığı, geçmiş tahsil edilememe tecrübesine dayanılarak belirlenmiştir.

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla şüpheli alacak karşılığının hareketi aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	14.140.947	13.225.430
Cari dönem şüpheli alacak karşılık gideri (Not 19)	903.658	1.265.035
Tahsilatlar (Not 19)	(288.554)	(475.265)
30 Eylül	14.756.051	14.015.200

Ticari alacakların tahsil süresi ürün niteliğine ve müşteri ile yapılan sözleşmelere bağlı olarak değişmekte olup ortalama 89 gündür (31 Aralık 2017 - 90 gün).

Şirket, ticari alacaklar üzerindeki ömür boyu beklenen zararları ticari alacaklar, net hesabı içinde muhasebeleştirmiştir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

7. Ticari alacaklar ve borçlar (devamı)

Ticari alacaklar (devamı)

Kısa vadeli ticari alacaklar (devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, alacakların vadelerine göre detayı ana hatlarıyla şöyledir:

	Vadesi gelmemiş alacak	Vadesi geçmiş ama şüpheli alacak karşılığı ayrılmayan alacaklar					Toplam
		1 aya kadar	1-2 ay	2-3 ay	3-4 ay	4 ay üzeri	
30 Eylül 2018	408.469.359	15.402.346	9.914.775	495.142	83.283	89.812	434.454.717
31 Aralık 2017	451.891.283	1.539.193	158.908	50.300	46.741	66.021	453.752.446

Ticari borçlar

Kısa vadeli ticari borçlar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Satıcılar, net	308.544.962	258.941.287
İştiraklere borçlar (Not 26)	756.692	4.868.029
Diğer ilişkili taraflara borçlar (Not 26)	67.825.698	23.224.149
Ortaklara borçlar (Not 26)	68.359	451.028
	377.195.711	287.484.493

Ticari borçların ortalama ödeme süresi 30 – 45 gün arasındadır.

Etkin faiz oranı metoduyla indirgenmiş net alacaklar hesaplanırken kullanılan oranlar, TL için %26,4230 ve ABD Doları için %2,3984 (31 Aralık 2017 – TL için %14,9600, ABD Doları için %1,69428'dur).

8. Diğer alacaklar, diğer borçlar, ertelenmiş gelirler ve çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

Kısa vadeli diğer alacaklar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Devreden KDV	5.215.181	727.871
Sigorta alacakları	359.506	605.879
Personelden alacaklar (Not 26)	202.657	98.902
Verilen depozito ve teminatlar	9.550	9.550
Diğer	87.562	26.625.749
	5.874.456	28.067.951

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

8. Diğer alacaklar, diğer borçlar, ertelenmiş gelirler ve çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar (devamı)

Kısa vadeli diğer borçlar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Alınan depozito ve teminatlar	3.398.818	4.133.376
Ödenecek vergi ve fonlar	2.247.002	2.516.155
Ödenecek diğer yükümlülükler (*)	5.276.901	6.339.009
	10.922.721	12.988.540

(*) Bakiyenin büyük bir kısmı maden istihracı ile sağlanacak gelirden Devlet payına düşen kısımdan oluşmaktadır.

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Alınan avanslar	5.245.696	3.487.917
	5.245.696	3.487.917

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında kısa vadeli borçlar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	4.873.801	4.318.051
Personele borçlar (Not 26)	1.754.235	1.342.159
Ödenecek vergi ve fonlar	2.437.056	2.365.616
	9.065.092	8.025.826

Uzun vadeli diğer alacaklar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Verilen depozito ve teminatlar	2.959.611	2.464.863
	2.959.611	2.464.863

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

9. Stoklar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Hammadde stokları, net	132.583.241	106.599.000
Yarı mamul stokları	49.810.397	24.175.183
Mamul stokları	20.343.616	8.317.553
Yoldaki mallar	35.509.447	11.862.579
	238.246.701	150.954.315

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla ayrılan stok değer düşüklüğü karşılığının hareketi aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	21.361.639	19.744.120
Dönem gideri	900.000	900.000
30 Eylül	22.261.639	20.644.120

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

10. Maddi duran varlıklar

	1 Ocak 2018	Girişler	Transferler (*)	Çıkışlar	30 Eylül 2018
Maliyet					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	170.635.632	-	918.540	(915.304)	170.638.868
Binalar	301.436.519	-	2.958.988	(4.400)	304.391.107
Makine, tesis ve cihazlar	1.529.791.962	175.642	43.475.142	(1.255.381)	1.572.187.365
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	89.809.313	427.644	6.349.799	(438.984)	96.147.772
Özel maliyetler	67.385.268	19.562	4.604.677	(622.090)	71.387.417
Yapılmakta olan yatırımlar	40.745.229	76.457.048	(59.958.676)	-	57.243.601
Toplam	2.199.803.923	77.079.896	(1.651.530)	(3.236.159)	2.271.996.130
Eksi: Birikmiş amortisman					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	87.447.516	2.373.866	-	(48.880)	89.772.502
Binalar	192.837.250	7.999.844	-	(4.400)	200.832.694
Makine tesis ve cihazlar	994.890.474	39.888.241	-	(1.089.820)	1.033.688.895
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	52.772.785	5.976.604	-	(371.574)	58.377.815
Özel maliyetler	41.376.571	3.283.765	-	(622.090)	44.038.246
Toplam	1.369.324.596	59.522.320	-	(2.136.764)	1.426.710.152
Maddi varlıklar, net	830.479.327				845.285.978

	1 Ocak 2017	Girişler	Transferler (*)	Çıkışlar	30 Eylül 2017
Maliyet					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	166.466.182	-	3.241.076	(386.776)	169.320.482
Binalar	294.591.473	-	5.570.807	(163.346)	299.998.934
Makine, tesis ve cihazlar	1.455.781.715	259.642	55.214.018	(10.553.492)	1.500.701.883
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	88.970.045	720.795	7.594.881	(7.878.812)	89.406.909
Özel maliyetler	59.923.997	6.539	8.811.187	(1.690.361)	67.051.362
Yapılmakta olan yatırımlar	46.953.430	81.172.852	(83.742.159)	-	44.384.123
Toplam	2.112.686.842	82.159.828	(3.310.190)	(20.672.787)	2.170.863.693
Eksi: Birikmiş amortisman					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	84.547.582	2.431.057	-	(346.669)	86.631.970
Binalar	182.108.705	8.107.197	-	(130.703)	190.085.199
Makine tesis ve cihazlar	953.638.364	37.888.051	-	(10.118.125)	981.408.290
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	53.489.122	6.029.450	-	(7.728.348)	51.790.224
Özel maliyetler	38.763.041	3.304.769	-	(897.746)	41.170.064
Toplam	1.312.546.814	57.760.524	-	(19.221.591)	1.351.085.747
Maddi varlıklar, net	800.140.028				819.777.946

(*) 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla yapılmakta olan yatırımlardan maddi olmayan varlıklara 1.651.530 TL tutarında transfer gerçekleşmiştir (30 Eylül 2017 – 3.310.190 TL)

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla finansal kiralama yoluyla alınan maddi varlıkların toplam maliyet tutarı 16.133.647 TL (30 Eylül 2017 – 17.098.516 TL), toplam birikmiş amortisman tutarı 10.401.492 TL (30 Eylül 2017 – 11.017.618 TL)' dir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla halen kullanımda olan ancak tamamen amorti olmuş maddi ve maddi olmayan varlıkların maliyet değeri 855.514.205 TL'dir (30 Eylül 2017 – 788.817.635 TL).

Varlıklar üzerinde rehin ve ipotekler

Şirket'in 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla maddi varlıkları üzerinde ipotek veya rehin bulunmamaktadır.

**30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**11. Maddi olmayan duran varlıklar**

	1 Ocak 2018	Girışler / itfa gideri	Yapılmakta olan yatırımlardan transfer	Çıkışlar	30 Eylül 2018
Maliyet					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	77.469.209	-	1.651.530	-	79.120.739 (*)
Eksi: Birikmiş itfa payları					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	35.050.205	3.166.497	-	-	38.216.702 (**)
Maddi olmayan varlıklar, net	42.419.004				40.904.037

	1 Ocak 2017	Girışler / itfa gideri	Yapılmakta olan yatırımlardan transfer	Çıkışlar	30 Eylül 2017
Maliyet					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	70.755.406	-	3.310.190	-	74.065.596 (*)
Eksi: Birikmiş itfa payları					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	30.062.998	3.723.654	-	-	33.786.652 (**)
Maddi olmayan varlıklar, net	40.692.408				40.278.944

(*) 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla, maddi olmayan duran varlıkların 44.995.972 TL (30 Eylül 2017 – 42.261.913 TL) tutarındaki kısmı, maden çıkarma haklarından oluşmaktadır.

(**) 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla maddi olmayan duran varlıklar ile ilgili birikmiş itfa paylarının 12.285.219 TL (30 Eylül 2017 - 11.825.098 TL) tutarındaki kısmı, maden çıkarma hakları ile ilgili birikmiş itfa paylarından oluşmaktadır.

Haklar ve diğer maddi olmayan duran varlıklar başlıca maden çıkarma hakları, bilgisayar yazılımları ve diğer haklarından oluşmaktadır.

12. Şerefiye

Şirket, 1 Mayıs 2007 tarihi itibarıyla satın alınan Ladik Çimento fabrikasına ait varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değer belirlenmesine ait tüm işlemler sonuçlandırmış, bu çalışma sonucunda 129.457.887 TL tutarında şerefiyeyi kayıtlara yansıtmıştır.

Şirket, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Şerefiye hesabı üzerinde ilgili olduğu nakit üreten birimin kullandığı değerine dayalı bir değer düşüklüğü analizi yapmış, bu çalışma sonucunda bir karşılık ayırmaya gerek görmemiştir. Bu analiz içerisinde Şirket'in; 2022 yılına kadar onaylanmış finansal bütçeler üzerinde indirgenmiş nakit akım tahminini TL cinsinden yaparken kullandığı başlıca varsayımlar, ağırlıklı ortalama sermaye maliyetini %17,70 (31 Aralık 2016 - %13,50) alarak, %3,00 (31 Aralık 2016 - %3) duyarlılığında test edilmesidir. Şirket, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıllık analizin uygun olduğunu öngörmektedir ve değer düşüklüğü testini beş yıllık bütçelere dayandırmaktadır.

Ayrıca Şirket, 28 Kasım 2017 tarihi itibarıyla Çarşamba Hazır Beton tesisini 1.059.322 TL ye satın almış olup, bu işlem sonucunda 436.340 TL makine ve ekipmanı kayıtlarına alıp, 622.982 TL tutarındaki şerefiyeyi kayıtlarına provizyonel olarak yansıtmıştır ve satın alım tarihinden 1 yıl içinde nihai olarak kayıtlarına alacaktır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Şirket'in Şerefiye hesabı üzerinde değer düşüklüğü analizi yapılmasını gerektirecek bir gösterge bulunmamaktadır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

13. Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
İzin karşılığı	3.653.015	3.708.806
Üst düzey yönetime ödenecek prim karşılığı (Jestiyon primi)	-	2.326.456
	3.653.015	6.035.262

Diğer kısa vadeli borç karşılıkları

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Dava karşılığı	3.093.273	2.805.818
Diğer karşılıklar	4.832.600	-
	7.925.873	2.805.818

	Dava karşılığı (Not 21)	İzin karşılığı	Jestiyon primi	Diğer karşılıklar
1 Ocak 2018	2.805.818	3.708.806	2.326.456	-
İzinlerde artış / (azalış), net	-	(55.791)	-	-
Cari dönem gideri	-	-	(776.137)	4.832.600
Ödemeler	(272.086)	-	(1.550.319)	-
Tahminlerdeki değişiklikler	559.541	-	-	-
30 Eylül 2018	3.093.273	3.653.015	-	4.832.600

	Dava karşılığı (Not 21)	İzin karşılığı	Jestiyon primi	Diğer karşılıklar
1 Ocak 2017	2.088.513	3.533.696	3.159.662	-
İzinlerde artış / (azalış), net	-	301.045	-	-
Cari dönem gideri	-	-	-	2.475.000
Ödemeler	(209.861)	-	(3.159.662)	-
Tahminlerdeki değişiklikler	581.111	-	-	-
30 Eylül 2017	2.459.763	3.834.741	-	2.475.000

Diğer uzun vadeli borç karşılıkları

Maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı	30 Eylül 2018	30 Eylül 2017
1 Ocak	4.286.042	3.728.320
Cari yıl gideri	(127.916)	166.427
İskonto etkisi	(720.700)	60.280
	3.437.426	3.955.027

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

13. Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlükler (devamı)

Alınan ve verilen teminatlar

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Şirket'in kendi tüzel kişiliği adına alınan ve verilen teminatlar aşağıdaki gibidir:

	Para birimi	30 Eylül 2018		31 Aralık 2017	
		Orijinal tutar	Orijinal tutar	Orijinal tutar	TL karşılığı
Alınan teminat mektupları	EURO	558.739	3.883.514	193.568	3.171.130
Alınan teminat mektupları	USD	2.017.349	12.084.325	431.459	1.257.578
Alınan teminat mektupları	TL	-	270.376.623	-	262.235.200
Alınan ipotekler	TL	-	45.557.245	-	20.906.323
Alınan çek ve senetler	TL	-	14.520.146	-	12.827.146
Alınan çek ve senetler	EURO	53.100	369.072	53.100	1.495.461
Alınan çek ve senetler	USD	135.225	810.025	135.225	475.883
Toplam alınan teminatlar			347.600.950		302.368.721

Birimi	Para	30 Eylül 2018		31 Aralık 2017	
		Orijinal tutar	TL karşılığı	Orijinal tutar	TL karşılığı
A. Kendi Tüzel Kişiliği Adına Vermiş Olduğu Teminat, Rehin ve İpoteklerin (TRİ) Toplam Tutarı		-	122.401.044		
	TL	-	19.662.213	-	55.406.140
	USD	17.151.152	102.738.831	990.770	50.190.229
	EURO	-	-	327.500	3.737.085
B. Tam Konsolidasyon Kapsamına Dahil Edilen Ortaklıklar Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	1.478.826
C. Olağan Ticari Faaliyetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Diğer 3. Kişilerin Borcunu Temin Amacıyla Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
D. Diğer Verilen TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
i. Ana Ortak lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri Kapsamına Girmeyen Diğer Grup Şirketleri Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
iii. C Maddesi Kapsamına Girmeyen 3. kişiler Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
Toplam verilen teminatlar			122.401.044		55.406.140

Şirket'in vermiş olduğu diğer TRİ'lerin Şirket'in özkaynaklarına oranı 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla %0'dır (31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla %0).

Aktifler üstündeki sigorta tutarı

Aktif değerler içinde yer alan kasa mevcudu, stoklar ve maddi varlıklara ilişkin sigorta tutarı 4.888.548.437 TL'dir (31 Aralık 2017 – 3.040.151.134 TL).

Davalar

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Şirket aleyhine açılmış ve sürmekte olan davaların tutarı 13.057.021 TL'dir (31 Aralık 2017 – 12.092.619 TL). Bu davalar çoğunlukla işçiler veya onların aileleri tarafından iş kazaları veya üçüncü kişiler tarafından Şirket'in çalışanlarının iddia edilen dikkatsizlikleri dolayısıyla açılmış davalardan oluşmaktadır. Davaların Şirket'in aleyhine sonuçlanma ve işveren mali mesuliyet sigortası kapsamında olmayan davaların riskli olanları için 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla 3.093.273TL tutarında karşılık ayrılmıştır (31 Aralık 2017 – 2.805.818 TL).

30 Eylül 2018 tarihi itibariyle

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

13. Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlükler (devamı)

Çevre ve toprak koruma ve arazi kullanım kanunlarına göre doğabilecek muhtemel yükümlülükler

Çevre koruma ile ilgili mevzuat uyarınca, Şirket'in maden çıkarma, çimento üretimi gibi faaliyetleri ile ilgili yükümlülükleri bulunmaktadır. İşbu mevzuat dolayısıyla doğan tüm vergi, harç ve emisyon ücreti vb. yükümlülükler, Şirket tarafından yerine getirilmektedir. Söz konusu mevzuat ayrıca, maden ocaklarının terk edilmesi sırasında ortaya çıkabilecek, toprağı kirletic ve bozucu olumsuzlukların giderilmesine ilişkin düzenlemeler de içermektedir. Bunun sonucu olarak Şirket, işletmekte olduğu maden sahalarına ilişkin olarak mevzuatın gereklerini karşılayacağını düşündüğü doğaya kazandırma planlarının tahmini maliyetinin net bugünkü değerini hesaplamıştır. Bu maliyetin 30 Eylül 2018 tarihi itibariyle açılmış arazinin yüzölçümüne karşılık gelen net bugünkü değeri 3.437.426 TL'lik (31 Aralık 2017 – 4.286.042 TL) kısmını anılan tarih itibariyle maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı olarak kayıtlarına alarak, 'Uzun Vadeli Borç Karşılıkları' kalemi içerisinde göstermiştir.

Vadeli döviz alımı ve opsiyon sözleşmeleri

Şirket'in 30 Eylül 2018 tarihi itibariyle açık olan vadeli döviz alımı veya opsiyon sözleşmesi bulunmamaktadır (31 Aralık 2017 – Yoktur).

14. Taahhütler

Operasyonel kiralama taahhütleri

İptal edilemeyecek durumdaki operasyonel kiralama ile ilgili gelecekte yapılacak olan ödemeler aşağıdaki gibidir:

Operasyonel kiralama taahhütleri	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Bir yıl içerisinde	33.533.673	30.811.054
Bir-beş yıl arasında	58.258.500	48.122.635
Beş yıldan uzun	97.197.768	99.484.175
	188.989.941	178.417.864

Şirket'in 30 Eylül 2018 tarihi itibariyle operasyonel kiralama faaliyetleriyle ilgili olarak 3.785.734 TL (30 Eylül 2017 – 2.971.199 TL) tutarında gider konsolide gelir tablosuna yansıtılmıştır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**15. Çalışanlara sağlanan faydalar****Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar**

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Kıdem tazminatı karşılığı	36.707.349	34.311.969
Kıdem teşvik karşılığı	6.802.508	6.236.256
	43.509.857	40.548.225

Türk İş Kanunu'na göre, Şirket en az bir yıl hizmet verdikten sonra emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü hal dışındaki nedenlerle işine son verilen personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı veya kıdem tazminatı tavanından küçük olanı kadardır ve bu miktar 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla 5.434,42 TL (31 Aralık 2017 – 4.732,48 TL) ile sınırlandırılmıştır.

Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) 19 (Çalışanlara Sağlanan Faydalar)'a uygun olarak Şirket'in yükümlülüklerinin hesaplanabilmesi için aktüer hesaplama gerekmektedir. Şirket, kıdem tazminatı karşılığını, TMS 19'a uygun olarak "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak ve profesyonel aktüer tarafından yapılan hesaplamaları baz alarak aktüer metod ve varsayımlar çerçevesinde konsolide finansal tablolara yansıtmıştır. Oluşan tüm aktüeryal kazanç ve kayıplar, diğer kapsamlı gelir/(gider) olarak özkaynaklar içerisinde yansıtılmıştır.

Bilanço tarihleri itibarıyla yükümlülüğü hesaplamak için kullanılan temel aktüeryal varsayımlar aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
İskonto oranı	%11,50	%11,50
Tahmin edilen maaş artış oranı	%6,50	%6,50

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla kıdem tazminatı karşılığının hareketi aşağıda sunulmuştur:

Kıdem tazminatı karşılıkları	30 Eylül 2018	30 Eylül 2017
Dönem başı bakiyesi	34.311.969	29.523.925
Ödenen kıdem tazminatı	(905.315)	(948.150)
Faiz gideri	2.829.150	2.298.996
Hizmet maliyeti	471.545	473.145
	36.707.349	31.347.916

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**15. Çalışanlara sağlanan faydalar (devamı)**

Şirket, bağlı olduğu Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası ile T. Çimse-iş Sendikası arasında yapılan Şirket Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerinde mutabakat sağlayarak, 31 Ocak 2018 tarihinde, 1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 yürürlük süreli Şirket Toplu İş Sözleşmesini imzalamıştır.

Kıdem teşvik karşılıkları	30 Eylül 2018	30 Eylül 2017
Açılış	6.236.256	6.476.915
Ödenen kıdem teşvik tutarı	(1.782.338)	(1.710.082)
Dönem içinde giderleştirilen tutar	2.348.590	2.182.162
	6.802.508	6.948.995

Kıdem teşvik karşılığı çalışanlara Şirket politikası doğrultusunda sağlanan fayda olup, bilanço tarihleri itibarıyla yükümlülük doğmuş değer, etkin iskonto oranı ile bugünkü değerine indirgenerek Şirket'in mali tablolarında gösterilmektedir.

16. Peşin ödenmiş giderler, diğer varlık ve yükümlülükler**Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler**

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Peşin ödenen giderler	10.880.250	7.460.590
Verilen iş avansları	1.779.381	3.696.748
Verilen sipariş avansları	-	55.883
	12.659.631	11.213.221

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Yatırım sipariş avansları	1.124.161	2.487.922
Peşin ödenen kiralar	942.984	966.422
Diğer	76.730	111.890
	2.143.875	3.566.234

17. Özkaynaklar**Sermaye-karşılıklı iştirak sermayesi düzeltmesi**

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Adi hisse adedi (onaylanmış ve dolaşımda olan)		
0,01 TL hisse değeri	19.144.706.825	19.144.706.825

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla Şirket'in ödenmiş yasal sermayesi, 191.447.068 TL'dir (31 Aralık 2017 191.447.068 TL) (tarihi maliyet esasına göre).

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

17. Özkaynaklar (devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Şirket'in ortaklık yapısı ve ortakların payları aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018		31 Aralık 2017	
	Tutar	%	Tutar	%
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	76.035.136	39,72	76.035.136	39,72
HeidelbergCement AG	76.035.135	39,72	76.035.135	39,72
Halka açık kısım	39.376.797	20,56	39.376.797	20,56
Nominal sermaye toplamı	191.447.068	100,00	191.447.068	100,00

Hisselerle ilgili hiçbir ilave hak, imtiyaz ve sınırlama bulunmamaktadır.

Yasal ve diğer yedekler

Türk Ticaret Kanunu uyarınca yasal yedekler birinci ve ikinci yedek akçelerden oluşmaktadır. Yasal yedekler Şirket'in tarihi ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, net dönem karının %5'i birinci yasal yedekler olarak ayrılmaktadır. İkinci yasal yedek ise, Şirket'in ödenmiş sermayesinin %5'inin üzerindeki tüm kar dağıtımının üzerinden %10 oranında ayrılmaktadır. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmedikleri sürece dağıtılamaz, fakat kar yedeklerinin tükendiği noktada zararları kapatmak için kullanılabilirler.

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar paylarının eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtılabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları ile olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri bedelsiz sermaye artırımını; nakit kar dağıtımını ya da zarar mahsubunda kullanılabilecektir. Ancak özsermaye enflasyon düzeltme farkları, nakit kar dağıtımında kullanılması durumunda kurumlar vergisine tabi olacaktır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

17. Özkaynaklar (devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, Şirket'in yasal kayıtlarındaki konsolide yasal yedekler, statü yedekleri, olağanüstü yedekler, birikmiş karlar (zararlar) ve diğer yedekler aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Yasal yedekler	243.290.154	222.598.194
Statü yedekleri	35	35
Olağanüstü yedekler	215.301	215.096
Enflasyon farkından kaynaklanan birikmiş karlar	7.758.970	7.758.970
Diğer yedekler	4.812.865	3.428.990

Şirket, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarına 2018 yılında, %66,86 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye tam 0,6686 TL brüt=net nakit temettü ödenmesine, diğer hissedarlara %66,86 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye brüt tam 0,6686 TL, net tam 0,56831 TL nakit temettü ödenmesine ilişkin Genel Kurul kararı almış, toplam 128.001.510 TL tutarındaki temettü ödemesi 30 Mart 2017 tarihinden itibaren nakden yapılmıştır.

Şirket, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarına 2017 yılında, %123,89 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye tam 1,2389 TL brüt=net nakit temettü ödenmesine, diğer hissedarlara %123,89 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye brüt tam 1,2389 TL, net tam 1,0531 TL nakit temettü ödenmesine ilişkin Genel Kurul kararı almış, toplam 237.183.773 TL tutarındaki temettü ödemesi 30 Mart 2017 tarihinden itibaren nakden yapılmıştır.

Kontrol gücü olmayan paylar

Konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklıkların ödenmiş / çıkarılmış sermaye dahil bütün özsermaye hesap grubu kalemlerinden, ana ortaklık ve bağlı ortaklıklar dışı paylara isabet eden tutarlar indirilir ve konsolide bilançoda özsermaye hesap grubunda "Kontrol Gücü Olmayan Paylar" hesap grubu adıyla gösterilir.

**30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**18. Satışlar ve satışların maliyeti****Satış gelirleri**

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Yurtiçi satışlar	1.084.254.129	349.491.302	968.259.242	358.547.905
Yurtdışı satışlar	230.907.404	114.661.998	145.511.933	51.036.973
Satış iskontoları (-)	(16.067.091)	(4.202.351)	(17.649.546)	(5.363.118)
Diğer indirimler (-)	(26.759.234)	(8.803.968)	(28.362.746)	(10.896.192)
	1.272.335.208	451.146.981	1.067.758.883	393.325.568
Yurtiçi hizmet satışları	46.730.618	17.890.721	23.316.442	8.227.460
Toplam	1.319.065.826	469.037.702	1.091.075.325	401.553.028

Satışların maliyeti

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Direkt hammadde ve malzeme giderleri	814.264.626	292.405.503	666.560.117	237.302.168
Direkt işçilik giderleri	60.208.075	19.546.412	56.591.453	18.421.078
Tükenme payları ve amortisman giderleri	55.048.268	18.413.759	53.885.551	18.382.224
Diğer üretim giderleri	76.519.761	26.391.094	64.342.239	19.322.580
Toplam üretim maliyeti	1.006.040.730	356.756.768	841.379.360	293.428.050
Yarı mamül değişimi	(25.635.214)	(14.771.163)	(2.432.341)	(2.724.785)
Dönem başı yarı mamül	24.175.183	35.039.234	24.538.842	24.246.398
Dönem sonu yarı mamül	49.810.397	49.810.397	26.971.183	26.971.183
Mamül değişimi	(12.026.063)	(1.268.333)	515.731	5.642.904
Dönem başı mamül	8.317.553	19.075.283	9.944.135	15.071.308
Dönem sonu mamül	20.343.616	20.343.616	9.428.404	9.428.404
Satılan ticari malların maliyeti	25.235.985	6.018.569	26.924.511	7.957.818
Yurtiçi hizmet satış maliyeti	14.514.919	5.638.664	12.483.435	4.655.761
Toplam	1.008.130.357	352.374.505	878.870.696	308.959.748

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

19. Pazarlama giderleri, genel yönetim giderleri

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Genel yönetim giderleri	49.799.572	17.768.012	45.161.324	14.458.768
Pazarlama giderleri	13.618.247	4.445.031	14.709.751	4.266.969
	63.417.819	22.213.043	59.871.075	18.725.737
	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Genel yönetim giderleri				
Personel giderleri	22.650.383	7.609.232	22.170.935	6.323.949
Danışmanlık giderleri	6.963.380	2.855.922	5.195.286	1.737.435
Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler	3.482.447	1.178.380	3.219.654	958.985
Amortisman ve tükenme payları	5.836.748	1.880.196	5.406.572	1.902.087
Kira giderleri	2.386.694	925.012	2.576.819	1.008.047
Temsil ve ağırlama giderleri	841.123	314.397	577.696	293.144
Kıdem tazminatı	1.220.050	551.072	764.604	396.347
Seyahat giderleri	714.604	224.080	617.845	203.366
Vergi, resim ve harçlar	512.612	189.986	474.876	91.531
Sigorta giderleri	208.209	72.109	179.291	61.004
Diğer giderler	4.983.322	1.967.626	3.977.746	1.482.873
	49.799.572	17.768.012	45.161.324	14.458.768
Pazarlama giderleri				
Personel giderleri	6.610.465	2.163.826	6.999.736	2.255.743
Temsil ve ağırlama giderleri	658.073	15.541	1.428.716	394.662
Satış teminat giderleri	1.328.039	590.851	1.152.170	459.742
Kira giderleri	1.001.481	367.900	964.083	332.079
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	644.624	172.952	906.820	223.754
Seyahat giderleri	287.602	99.474	260.256	77.524
Amortisman ve tükenme payları	173.316	57.860	181.627	60.984
Kıdem tazminatı	232.167	706	191.171	(6.768)
Vergi, resim ve harçlar	217.347	(11.679)	789.770	(152.771)
Şüpheli alacak giderleri (Not 7)	615.103	480.383	64.741	13.263
Diğer giderler	1.850.030	507.217	1.770.661	608.757
	13.618.247	4.445.031	14.709.751	4.266.969

**30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**20. Niteliklerine göre giderler****Amortisman ve itfa payı giderleri**

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Maddi duran varlıklar				
Üretim maliyetleri	54.371.540	18.219.743	53.223.949	18.155.462
Genel yönetim giderleri	3.396.586	1.126.225	2.515.537	904.828
Pazarlama giderleri	169.023	56.429	173.771	58.365
Diğer faaliyet giderleri	1.585.171	507.128	1.847.267	669.627
Toplam amortisman giderleri	59.522.320	19.909.525	57.760.524	19.788.282
Maddi olmayan duran varlıklar				
Üretim maliyetleri	676.728	194.016	661.602	226.762
Genel yönetim giderleri	2.440.162	753.971	2.891.035	997.259
Pazarlama giderleri	4.293	1.431	7.856	2.619
Diğer faaliyet giderleri	45.314	9.862	163.161	34.538
Toplam itfa payı	3.166.497	959.280	3.723.654	1.261.178

Personel giderleri

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Personel giderleri				
Maaş ve ücretler	64.987.418	22.177.873	59.364.420	19.316.563
Diğer sosyal giderler	22.633.028	6.593.144	24.581.338	7.195.376
Kıdem tazminatı karşılık gideri, net (Not 15)	3.300.695	1.100.232	2.772.141	878.411
	90.921.141	29.871.249	86.717.899	27.390.350

21. Esas faaliyetlerden diğer gelir/giderler**Esas faaliyetlerden diğer gelirler**

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Operasyonel kur farkı gelirleri	27.490.171	18.782.820	1.591.233	265.165
Kira geliri	2.644.369	878.816	2.367.776	921.461
Yardımcı malzeme satış karı	1.388.003	303.059	1.422.755	278.919
Vade farkı gelirleri	163.616	64.213	136.034	38.473
Yasal davalar için konusu kalmayan karşılıklar (Not 13)	287.455	261.410	-	-
Reeskont gelirleri	98.646	98.646	55.739	26.287
Maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı (Not 13)	127.916	(29.892)	-	-
Diğer	1.710.993	549.464	1.610.203	187.319
	33.911.169	20.908.536	7.183.740	1.717.624

**30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**21. Esas faaliyetlerden diğer gelir/giderler (devamı)****Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)**

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Operasyonel kur farkı giderleri	29.254.534	19.836.728	2.711.895	324.098
Yardım ve teberrular	3.174.194	1.349.413	6.628.264	1.376.273
Emlak vergisi	2.767.540	638.360	1.822.664	246.258
Reeskont giderleri	5.486.819	1.611.275	2.376.950	(90.826)
Kiralanın terminallerin gideri	847.210	233.207	1.424.821	317.521
Kanunen kabul edilmeyen giderler	1.341.982	682.178	681.583	114.366
Yasal davalar için ayrılan karşılıklar (Not 13)	-	-	371.250	84.867
Tazminat ve cezalar	476.898	110.410	504.327	438.697
Maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı (Not 13)	-	-	166.427	(26.907)
Atık bertaraf giderleri	13.625	840	21.805	-
Diğer	1.510.959	622.194	215.489	96.347
	44.873.761	25.084.605	16.925.475	2.880.694

22. Yatırım faaliyetlerinden gelirler ve giderler

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla yatırım faaliyetlerinden gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Temettü gelirleri (*)	13.638.375	87.335	22.870.983	-
Maddi duran varlık satış karı	12.550.197	4.376.671	3.195.042	2.599.655
	26.188.572	4.464.006	26.066.025	2.599.655

(*) 30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla temettü gelirlerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Çimsa	6.065.280	-	17.225.395	-
Arpaş	7.485.760	-	5.645.588	-
Eterpark	87.335	87.335	-	-
	13.638.375	87.335	22.870.983	-

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Maddi duran varlık satış zararı	10.610	1	-	-
	10.610	1	-	-

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

23. Finansman gelirleri ve giderleri

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla finansman gelirlerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Finansal kur farkı gelirleri	14.663.936	6.296.889	7.877.289	4.627.451
Faiz gelirleri	5.251.562	3.704.675	709.814	354.873
	19.915.498	10.001.564	8.587.103	4.982.324

30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla finansman giderlerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Temmuz – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017	1 Temmuz – 30 Eylül 2017
Finansal kur farkı giderleri	13.954.397	7.702.891	8.322.431	4.156.524
Faiz giderleri	54.245.902	20.095.649	47.013.818	18.775.388
	68.200.299	27.798.540	55.336.249	22.931.912

24. Vergi varlık ve yükümlülükleri (ertelenmiş varlık ve yükümlülükler dahil)

Şirket'in 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla ertelenen vergi varlıklarının ve yükümlülüklerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	Ertelenmiş Vergi Varlıkları(*)		Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri(*)		Ertelenmiş vergi geliri (gideri)	
	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Ocak- 30 Eylül 2017
Maddi ve maddi olmayan varlık üzerinde geçici farklar	-	-	(27.070.387)	(28.789.059)	1.718.672	895.688
Şerefiye	-	-	(25.935.186)	(25.916.497)	(18.689)	-
Stoklar	5.128.637	4.972.269	-	-	156.368	(17.507)
Kıdem tazminatı karşılıkları	7.519.269	7.039.075	-	-	480.194	(2.054.401)
Alacak ve borç reeskontu	1.773.367	827.612	-	-	945.755	451.888
Maden sahalarını doğaya kazandırma Karşılığı	738.976	904.988	-	-	(166.012)	50.723
Diğer geçici farklar, net (yenileme fonu dahil)	(917.855)	(1.742.338)	-	-	824.483	2.725.918
Mali zarar	-	22.751	-	-	(22.751)	182.457
Diğer kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi gelir / giderleri	-	-	(830.614)	(3.657.034)	2.826.420	394.243
Muhasebe politikalarındaki değişikliklere ilişkin düzeltmelerin etkisi	-	-	(1.426.065)	-	(1.426.065)	-
	14.242.394	12.024.357	(55.262.252)	(58.362.590)	5.318.375	2.629.009

(*) Bu iki bakiyenin toplam net tutarı bilançoda 979.117 TL (31 Aralık 2017 – 989.811 TL) tutarında ertelenmiş vergi varlıkları ve 41.998.975 TL (31 Aralık 2017 – 47.328.044 TL) tutarında ertelenmiş vergi yükümlülüğü olarak gösterilmiştir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

24. Vergi varlık ve yükümlülükleri (ertelenmiş varlık ve yükümlülükler dahil) (devamı)

Net ertelenmiş vergi yükümlülükleri hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017
1 Ocak bakiyesi	46.338.233	46.844.799
Gelir tablosuna kaydedilen ertelenmiş vergi (geliri)/gideri	(3.918.020)	(872.325)
Diğer kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi (geliri) / gideri	(2.826.420)	(988.641)
Yeni standartların vergi etkisi	1.426.065	-
30 Eylül net bakiyeleri	41.019.858	44.983.833

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplanmasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca finansal durum tablosu tarihi itibarıyla geçerli bulunan vergi oranları kullanılır.

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren 3 yıl için geçerli vergi oranı %22 olarak değiştiği için, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla ertelenmiş vergi hesaplamasında, 3 yıl içinde (2018, 2019 ve 2020 yılları içinde) gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçici farklar için %22 vergi oranı kullanılmıştır. Ancak, 2020 yılından sonrası için geçerli kurumlar vergisi oranı %20 olduğu için, 2020 sonrası gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçerli farklar için %20 vergi oranı kullanılmıştır.

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı %20’dir Ancak Kurumlar Vergisi Kanunu’na eklenen Geçici 10’ncu madde uyarınca %20’lik kurumlar vergisi oranı, kurumların 2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemlerine (özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine) ait kurum kazançları için %22 olarak uygulanacaktır. Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak safi kurum kazancına uygulanır. Kurumlar vergisi, ilgili olduğu yıl sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar ödenmektedir.

Türkiye’de vergi mevzuatı, ana ve bağlı ortaklıklarının konsolide vergi beyannamesi doldurmasına izin vermemektedir. Bu yüzden finansal tablolara yansıtılan vergi karşılığı, şirket bazında ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi dairesince beş yıl içerisinde incelenebilmekte ve vergi hesapları revize edilebilmektedir. Şirket’in 30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla mali zararı bulunmamaktadır. (31 Aralık 2017 – 103.413 TL)

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla**konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

24. Vergi varlık ve yükümlülükleri (ertelenmiş varlık ve yükümlülükler dahil) (devamı)

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla ödenecek gelir vergisi aşağıda özetlenmiştir:

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Cari dönem kurumlar vergisi	46.749.367	28.837.177
Peşin ödenen vergi	(27.788.741)	(20.023.675)
Ödenecek gelir vergisi	18.960.626	8.813.502

Vergi öncesi kara yasal vergi oranı uygulanıp bulunan vergi gideri ile ertelenmiş vergi gideri dahil toplam gelir tablosunda gösterilen vergi gideri arasındaki mutabakat:

	1 Ocak- 30 Eylül 2018	1 Ocak- 30 Eylül 2017
Vergi ve kontrol gücü olmayan paylar öncesi kar	214.448.219	121.908.698
Geçerli olan yasal kurumlar vergisi oranı %22	(47.178.608)	(24.381.740)
Vergiden istisna gelirlerin etkisi	6.381.041	6.992.515
Vergi matrahından indirilemeyen giderlerin etkisi	(2.266.370)	(1.879.434)
Mali zarar	22.751	81.286
Diğer	209.839	65.806
	(42.831.347)	(19.121.567)

25. Pay başına kazanç

Pay başına kar/zarar, net dönem karının yıl sonu itibarıyla bulunan hisse senedi adedinin ağırlıklı ortalamasına bölünmesi ile hesaplanır. 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla hisse senedi adedinin ağırlıklı ortalaması 19.144.706.825 adettir.

Finansal tabloların hazırlandığı tarih itibarıyla ve bu konsolide finansal tabloların tamamlanmasından önce, çıkarılan veya çıkarılacak olan adi hisse senetleri yoktur.

Pay başına kazanç ve hisse başına dağıtılan brüt temettü aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017
Net dönem karı	169.659.584	102.851.979
Çıkarılmış adi hisselerin ağırlıklı ortalama adedi (her biri 1 kr)	19.144.706.825	19.144.706.825
Pay başına kar (kr) (*)	0,886	0,537
Hissedarlara dağıtılan temettü	128.001.510	237.183.773
Pay başına dağıtılan brüt temettü (kr) (*)	0,669	1,239

(*) Şirketin tüm hisse sahipleri aynı eşit haklara sahip olması ve imtiyazlı hisse bulunmaması nedeniyle adi ve seyretilmiş hisse başına kar ve hisse başına dağıtılan temettü tutarları farklılık göstermemektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

26. İlişkili taraf açıklamaları

Bir şirketin ilişkili şirket olarak tanımlanması, şirketlerden birinin diğeri üzerinde kontrol gücüne sahip olması veya ilgili şirketin finansal ve idari kararlarını oluşturmada önemli bir etkisi olmasına bağlı olarak belirlenmektedir. Şirket, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (%39,72) (31 Aralık 2016 - %39,72) ve Heidelbergcement Grubu (%39,72) (31 Aralık 2016 - %39,72) tarafından ortak kontrol edilmektedir. Konsolide finansal tablolar için hissedar şirketleri ve finansal varlıklar ve onların iştirakleri ve bağlı ortaklıkları ile diğer Sabancı ve Heidelbergcement Grubu şirketlerinin bakiyeleri ayrı kalemler olarak gösterilmiş ve bu şirketler ve Şirket'in üst düzey yöneticileri ilişkili şirketler olarak adlandırılmıştır.

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla ilişkili kuruluşların bakiyeleri ve 30 Eylül 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla bu kuruluşlarla yapılan toplam işlem tutarları ana hatlarıyla şöyledir:

İlişkili taraflara satışlar

İlişkili Kuruluş	1 Ocak – 30 Eylül 2018			1 Ocak – 30 Eylül 2017		
	Mamul	Hizmet	Diğer	Mamul	Hizmet	Diğer
Ortaklar						
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	-	-	6.764	-	-	-
Finansal varlıklar						
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çimsa)	-	-	39.784	238.545	-	21.804
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilotaj Ticaret A.Ş. (Arpaş)	-	564.511	-	-	569.619	-
Diğer(*)						
HeidelbergCement A.G.	-	-	264.505	-	-	171.011
HC Trading Malta Ltd.	233.664.684	-	-	138.986.732	-	57.053
Afyon Çimento Sanayi ve Tic. A.Ş.	-	-	-	-	-	6.333
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	4.368.548	-	-	951.885
Temsa İş Makinaları İmalat Pazarlama A.Ş.	-	-	-	-	-	-
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	-	-	-	-	-	-
Enerjisa Elektrik Enerji Toptan Satış A.Ş.	-	-	-	-	-	-
(*) Şirket ortaklarının ilişkili kuruluşlarıdır.						

İlişkili Kuruluş	1 Temmuz – 30 Eylül 2018			1 Temmuz – 30 Eylül 2017		
	Mamul	Hizmet	Diğer	Mamul	Hizmet	Diğer (*)
Ortaklar						
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çimsa)	-	-	6.764	-	-	490
Finansal varlıklar						
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çimsa)	-	-	17.082	-	-	490
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilotaj Ticaret A.Ş. (Arpaş)	-	-	-	-	196.076	-
Diğer(**)						
HeidelbergCement A.G.	-	-	92.886	-	-	151.370
HC Trading Malta Ltd.	120.959.325	-	-	44.599.526	-	21.473
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	1.609.625	-	-	935.876
Afyon Çimento Sanayi ve Tic. A.Ş.	-	-	-	-	-	-
HeidelbergCement Sweden AB	-	-	-	-	-	-
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	-	-	-	-	-	-

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

26. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)

İlişkili taraflardan alımlar

İlişkili Kuruluş	1 Ocak – 30 Eylül 2018			1 Ocak – 30 Eylül 2017		
	Mamul	Hizmet	Diğer (*)	Mamul	Hizmet	Diğer (*)
Ortaklar						
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	-	-	516.579	-	-	373.782
Finansal varlıklar						
Çimsa	-	919.192	7.145	-	-	-
Liman İşletmeleri ve Nakliyecilik A.Ş. (Liman İşletmeleri)	-	1.358.358	336.817	-	1.242.501	341.548
Eterpark End. Ürün. İmal.Tic.lth.lhr.Paz.A.Ş.(Eterpark)	-	1.095.027	85.750	-	1.460.633	58.500
Altaş Ambarlı Liman Tesisleri Tic. A.Ş. (Altaş)	-	-	1.007.153	-	-	915.724
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilotaj Tic A.Ş (Arpaş)	-	6.779	-	-	-	-
Diğer(**)						
Aksigorta Sigortacılık A.Ş.	-	-	6.485.380	-	119.721	5.234.953
Brisa Bridgestone Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	203.392	-	-	209.720
Bimsa Uluslararası İş Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş.	-	82.491	1.265.467	-	78.169	256.273
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	5.435.122	-	5.946	3.046.536	-	10.778
Avivasa Sigorta A.Ş.	-	-	253.769	-	13.516	233.487
Teknosa İç ve Dış Tic. A.Ş.	-	-	99.941	-	-	129.198
S.A.Cimenteries Cbr.	-	-	-	-	-	1.183
Carrefoursa	-	-	46.488	-	-	193.062
HeidelbergCement A.G.	-	-	-	-	-	-
HC Trading Malta Limited	-	-	-	-	-	3.926.439
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	1.913.695	-	-	355.407
Enerjisa Enerji A.Ş.	-	-	98.212.724	51.981.775	-	-
HC Technology Center	-	535.158	-	-	-	-
Kordsa	-	-	41.711	-	-	-
Enerjisa Elektrik Perakende Satış A.Ş.	-	-	-	-	-	-
Temsa İş Makinaları İmalat Pazarlama ve Satış A.Ş.	-	-	143.672	-	-	143.207

(*) Büyük bir çoğunluğu, maddi varlık alımı veya satımı, vade farkı ve kur farkı gelir giderlerinden oluşmaktadır.

(**) Şirket ortaklarının ilişkili kuruluşlarıdır.

İlişkili Kuruluş	1 Temmuz – 30 Eylül 2018			1 Temmuz – 30 Eylül 2017		
	Mamul	Hizmet	Diğer (*)	Mamul	Hizmet	Diğer (*)
Ortaklar						
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	-	-	58.878	-	-	17.554
Finansal varlıklar						
Çimsa	-	271.074	1.679	-	-	-
Liman İşletmeleri ve Nakliyecilik A.Ş. (Liman İşletmeleri)	-	551.817	136.202	-	436.237	40.472
Eterpark End. Ürün. İmal.Tic.lth.lhr.Paz.A.Ş.(Eterpark)	-	290.442	46.750	-	483.942	13.000
Altaş Ambarlı Liman Tesisleri Tic. A.Ş. (Altaş)	-	-	296.715	-	-	250.179
Diğer(**)						
Aksigorta Sigortacılık A.Ş.	-	-	3.504.014	-	-	512.368
Brisa Bridgestone Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	54.601	-	-	81.133
Bimsa Uluslararası İş Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş.	-	29.765	984.827	-	38.594	245.944
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	2.289.368	-	2.880	2.419.557	-	3.116
Avivasa Sigorta A.Ş.	-	-	358	-	(6.883)	(694)
Teknosa İç ve Dış Tic. A.Ş.	-	-	37.261	-	-	31.419
S.A.Cimenteries Cbr.	-	-	-	-	-	1.183
Carrefoursa	-	-	128	-	-	84.709
HeidelbergCement A.G.	-	-	-	-	-	-
HC Trading Malta Limited	-	-	-	-	-	-
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	956.783	-	-	355.407
Enerjisa Enerji A.Ş.	-	-	47.092.572	17.340.628	-	-
HC Technology Center	-	535.158	-	-	-	-
Temsa İş Makinaları İmalat Paz. A.Ş.	-	-	48.037	-	-	71.157

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

26. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)

	İlişkili taraflardan alacaklar		İlişkili taraflara borçlar	
	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Ortaklar				
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	-	-	68.360	451.028
Toplam (*)	-	-	68.360	451.028
Finansal yatırımlar				
Arpaş	133.654	71.607	-	789
Çimsa	15.435	51.062	186.200	3.579.839
Liman İşletmeleri	-	-	447.264	277.618
Eterpark	-	-	57.851	488.786
Altaş	-	-	65.377	520.997
Toplam (*)	149.089	122.669	756.692	4.868.029
Diğer(**)				
Aksigorta Sigortacılık A.Ş.	-	-	116.156	34.951
Brisa Bridgestone Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	94.409	195.457
Teknosa A.Ş.	-	-	43.423	40.674
Bimsa Uluslararası İş Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş.	-	-	1.186.115	1.330.558
Ak Finansal Kiralama A.Ş.	-	-	-	-
Avivasa Sigorta A.Ş.	19.644	3.598	-	20.094
Enerjisa Enerji A.Ş.	-	-	60.767.026	18.907.286
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	-	-
HeidelbergCement A.G.	11.277	-	-	12.536
HC Trading Malta Ltd.	67.956.825	15.267.836	-	-
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	3.205.291	277.674	5.544.285	1.063.479
Çukurova Dış Ticaret A.Ş.	5.442	5.442	-	-
S.A.Cimenteries Cbr.	-	-	-	-
Temsa İş Makinaları İmalat Pazarlama ve Satış A.Ş.	-	-	74.253	81.863
HC TechnologyCenter	-	-	31	709.988
Kordsa	-	-	-	827.263
Carrefoursa	-	-	-	-
Akbank	366.956	578.728	-	-
Toplam	71.565.435	16.133.278	67.825.698	23.224.149
Personel (**)	202.657	98.902	1.754.235	1.342.159
Toplam	71.917.181	16.354.849	70.404.985	29.885.365

(*) "Kısa vadeli ticari alacaklar/borçlar" hesapları içerisinde gösterilmiştir (Not 7).

(**) "Diğer alacaklar ve çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar" hesapları içerisinde gösterilmiştir.

(***) Şirket ortaklarının ilişkili kuruluşlarıdır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**26. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)**

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla ticari alacaklar içerisinde yer alan Doğrudan Borçlandırma Sistemi (DBS)'inden alacakların 18.505.336 TL (31 Aralık 2017 – 14.153.801 TL)'lik kısmı Akbank T.A.Ş.'ye aittir.

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Bankalardaki mevduat		
Akbank T.A.Ş.	50.243.814	27.425.270
Finansal borçlar		
Akbank T.A.Ş.	221.593.820	219.266.031
	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017
İlişkili kuruluşlara finansal giderler		
Akbank T.A.Ş.	22.685.418	20.157.521
İlişkili kuruluşlardan faiz gelirleri		
Akbank T.A.Ş.	1.323.895	225.413
Komisyon gelirleri		
Arpaş	775.544	649.915
Yapılan bağışlar		
Sabancı Üniversitesi	95.350	109.300
Vaksa Hacı Ömer Sabancı Vakfı	2.250.000	2.475.000
	2.345.350	2.584.300
Üst yönetim kadrosuna ait ücretler ve menfaatler toplamı		
	1 Ocak – 30 Eylül 2018	1 Ocak – 30 Eylül 2017
Üst yönetim kadrosuna sağlanan kısa vadeli faydalar	4.193.160	4.779.101
İşten ayrılma sonrası faydalar	2.273.208	333.482
Diğer uzun vadeli faydalar	59.658	270.853
Toplam kazançlar	6.526.026	5.383.436
SGK işveren payı	232.722	237.810

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla**konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)****(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))****27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi****Finansal risk yönetimi amaçları ve politikaları**

Şirketin kullandığı belli başlı finansal araçlar, banka kredileri, finansal kiralamar, nakit ve kısa vadeli banka mevduatlarıdır. Bu araçları kullanmaktaki asıl amaç Şirket'in operasyonları için finansman yaratmaktır. Şirket ayrıca direkt olarak faaliyetlerden ortaya çıkan ticari alacaklar ve ticari borçlar gibi finansal araçlara da sahiptir.

Kullanılan araçlardan kaynaklanan risk, yabancı para riski, faiz riski, kredi riski ve likidite riskidir. Şirket yönetimi bu riskleri aşağıda belirtildiği gibi yönetmektedir. Şirket ayrıca finansal araçların kullanılmasından ortaya çıkabilecek piyasa riskini de takip etmektedir.

Yabancı para riski

Şirket'in yaptığı işlemlerden doğan yabancı para riski vardır. Bu riskler Şirket'in değerlendirme para birimi dışındaki para birimi cinsinden mal alımı ve satımı yapmasından kaynaklanmaktadır.

Şirket'in 30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerindeki net döviz alacağı sırasıyla, 54.278.343 TL ve 15.743.811TL'dir.

Şirket'in yabancı para pozisyonu aşağıdaki gibidir:

Döviz pozisyonu tablosu								
Cari dönem 30 Eylül 2018								
	TL Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	AUD	ISL	SEK	CHF
1. Ticari alacaklar	67.973.801	11.347.501	-	-	-	-	-	-
2a. Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	48.300.645	8.057.549	4.937	-	-	-	-	-
Toplam döviz varlıkları (1+2a)	116.274.446	19.405.050	4.937	-	-	-	-	-
3. Ticari borçlar	(61.996.103)	(9.676.904)	(579.744)	-	-	-	-	-
Toplam döviz yükümlülükleri	(61.996.103)	(9.676.904)	(579.744)	-	-	-	-	-
Net döviz pozisyonu	54.278.343	9.728.146	(574.807)	-	-	-	-	-
İhracat(*)	230.907.404	52.721.520	-	-	-	-	-	-
İthalat(*)	174.807.196	38.111.017	3.029.857	31.749	-	-	43.680	-
Döviz pozisyonu tablosu								
Geçmiş dönem 31 Aralık 2017								
	TL Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	AUD	ISL	SEK	CHF
1. Ticari alacaklar	15.346.039	4.067.398	935	-	-	-	-	-
2a. Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	25.984.696	6.805.479	69.784	-	-	-	-	-
Toplam döviz varlıkları (1+2a)	41.330.735	10.872.877	70.719	-	-	-	-	-
3. Ticari borçlar	(25.586.924)	(5.274.006)	(1.204.737)	(49.980)	-	-	-	-
Toplam döviz yükümlülükleri	(25.586.924)	(5.274.006)	(1.204.737)	(49.980)	-	-	-	-
Net döviz pozisyonu	15.743.811	5.598.871	(1.134.018)	(49.980)	-	-	-	-
İhracat(*)	48.542.927	13.135.298	-	-	-	-	-	-
İthalat(*)	40.951.925	9.861.522	1.215.520	-	-	-	-	-

(*) İthalat ve ihracat rakamları 2018 yılı Ocak-Mart ve 2017 yılı Ocak-Mart dönemlerini kapsamaktadır.

**30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)**

Aşağıdaki tabloda, TL'deki %20 oranındaki bir değer kaybının, vergi öncesi kar seviyesinde etkisi gösterilmektedir :

Döviz kuru duyarlılık analizi

	30 Eylül 2018	
	Kar/zarar	Kar/zarar
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	11.654.708	(11.654.708)
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	11.654.708	(11.654.708)
Avro'nun TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(799.039)	799.039
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	(799.039)	799.039
Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %20 değişmesi:		
7- Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	-	-
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	-	-
Toplam (3+6+9)	10.855.669	(10.855.669)

	31 Aralık 2017	
	Kar/zarar	Kar/zarar
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	4.223.676	(4.223.676)
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	4.223.676	(4.223.676)
Avro'nun TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(1.024.131)	1.024.131
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	(1.024.131)	1.024.131
Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %20 değişmesi:		
7- Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(50.783)	50.783
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	(50.783)	50.783
Toplam (3+6+9)	3.148.762	(3.148.762)

Döviz kurundaki değişimin, Şirket'in özsermaye kalemlerine bir etkisi yoktur.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Fiyat riski

Fiyat riski yabancı para, faiz ve piyasa riskinin bir kombinasyonu olup, Şirket tarafından aynı para biriminden borç ve alacakların, faiz taşıyan varlık ve yükümlülüklerin birbirini karşılaması yoluyla doğal olarak korunma yoluyla yönetilmektedir. Piyasa riski, Şirket tarafından piyasa bilgilerinin incelenmesi ve uygun değerlendirme metodları vasıtasıyla yakından takip edilmektedir.

Şirket' in değişken faizli finansal aracı bulunmamaktadır. Mevcut kredileri sabit faizlidir.

Kredi riski

Kredi riski, karşılıklı ilişki içinde olan taraflardan birinin bir finansal araca ilişkin olarak yükümlülüğünü yerine getirememesi sonucu diğer tarafın finansal açıdan zarara uğraması riskidir. Şirket, kredi riskini belli taraflarla yapılan işlemleri sınırlandırarak ve ilişkide bulunduğu tarafların güvenilirliğini sürekli değerlendirerek yönetmeye çalışmaktadır. Şirket'in toplam kredi riski bilançoda gösterilmiştir.

Kredi risk yoğunlaşması belirli şirketlerin benzer iş alanlarında faaliyette bulunmasıyla, aynı coğrafi bölgede yer almasıyla veya ekonomik, politik ve bunun gibi diğer koşullarda meydana gelebilecek değişikliklerin bu şirketlerin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini benzer ekonomik koşullar çerçevesinde etkilemesi ile ilgilidir. Kredi riskinin yoğunlaşması Şirket'in performansının belli bir sektörü veya coğrafik bölgeyi etkileyen gelişmelere duyarlılığını göstermektedir.

Şirket kredi riskini, satış faaliyetlerini geniş bir alana yayarak belli bir sektör veya bölgedeki şahıslar veya şirketler üzerinde istenmeyen yoğunlaşmalardan kaçınarak yönetmeye çalışmaktadır. Şirket ayrıca gerekli gördüğü durumlarda müşterilerinden teminat almaktadır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Cari dönem	Alacaklar				Bankalardaki mevduat
	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar		
	İlişkili taraf	Diğer taraf	İlişkili taraf	Diğer taraf	
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)	71.714.524	434.454.717	202.657	8.631.410	258.113.647
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	261.198.673	202.657	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri (2)	71.714.524	401.855.106	202.657	8.631.410	258.113.647
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri (3)	-	6.614.253	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	25.985.358	-	-	-
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	91.211.375	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	14.756.051	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(14.756.051)	-	-	-
Önceki dönem	16.255.947	453.752.446	98.902	30.433.912	52.746.496
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	265.093.489	98.902	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri (2)	16.255.947	451.425.122	98.902	30.433.912	52.746.496
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri (3)	-	466.161	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	1.861.163	-	-	-
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	560.161	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	14.140.947	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(14.140.947)	-	-	-

- (1) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.
 (2) Teminatlar, müşterilerden alınan teminat senetleri, teminat çekleri ve ipoteklerden oluşmaktadır.
 (3) Bu müşteriler ile ilgili olarak geçmişte tahsilat problemi yaşanmamıştır.

Likidite riski

Likidite riski net fonlama ihtiyacını karşılayamama riskidir. Likidite riski güvenilir kredi kuruluşlarının vermiş olduğu kredi limitlerinin de desteğiyle nakit girişleri ve çıkışlarının dengelenmesiyle düşürülmektedir.

Likidite tablosunda, türev olmayan finansal yükümlülüklerinin vadelerine göre kırılımı bilanço tarihinden yazılı sözleşmeler kapsamındaki vade tarihine kadar geçen süre dikkate alınarak ve sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akışları dikkate alınarak gösterilmiştir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)**30 Eylül 2018**

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	938.977.844	945.101.502	657.249.303	187.852.199	100.000.000	-
Banka kredileri	561.782.132	562.505.018	274.652.819	187.852.199	100.000.000	-
Ticari borçlar	377.195.711	382.596.483	382.596.483	-	-	-

31 Aralık 2017

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	672.903.626	678.612.129	355.094.948	323.517.181	-	-
Banka kredileri	385.419.133	386.596.720	63.079.539	323.517.181	-	-
Ticari borçlar	287.484.493	292.015.409	292.015.409	-	-	-

Sermaye yönetimi

Sermayeyi yönetirken Şirket'in hedefleri, ortaklarına getiri ve diğer paydaşlara değer yaratmaktır. Ayrıca şirket sermaye maliyetinin en alt seviyede olmasını sağlayacak sermaye yapısını sürdürmeyi hedeflemektedir.

Şirket sermaye yönetiminde, sektördeki diğer şirketlerle paralel olarak borç sermaye oranını izlemektedir. Bu oran net borcun toplam sermayeye bölünmesiyle bulunur.

	30 Eylül 2018	31 Aralık 2017
Toplam yükümlülükler	1.083.697.124	807.222.801
Eksi: Nakit ve nakit benzeri değerler (Not 4)	258.113.923	52.746.580
Net borç	825.583.201	754.476.221
Toplam özsermaye	1.129.183.209	1.108.973.040
Toplam sermaye	191.447.068	191.447.068
Borç/özsermaye oranı	0,73	0,68

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar)

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır.

Bilançoda itfa edilmiş maliyet ve maliyet değeri ile taşınan finansal varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerinin aşağıdaki nedenlerle taşınan değerlerine yakın olduğu varsayılmıştır.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla**konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)**Parasal varlıklar**

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen döviz cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Nakit ve bankalardan alacaklar dahil, maliyet bedeli ile gösterilen bazı finansal varlıkların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları ve alacak kayıplarının ihmal edilebilir olması dolayısıyla kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Menkul kıymet yatırımlarının gerçeğe uygun değerleri finansal durum tablosu tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir. Ticari alacaklar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve ilgili şüpheli alacak karşılıkları ile birlikte kayıtlı değerlerinin gerçeğe uygun değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Bilançoda maliyet veya itfa edilmiş maliyet değerleri ile taşınan finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerleri:

Ticari borçların ve diğer parasal yükümlülüklerin, kısa vadeli olmasından dolayı, gerçeğe uygun değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir. Banka kredileri iskonto edilmiş maliyet ile ifade edilir ve işlem maliyetleri kredilerin ilk maliyetine eklenir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir. Uzun vadeli sabit faizli banka kredilerinin, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan sabit faiz oranı ile değerlendirildiğinde, gerçeğe uygun değerinin taşınan değere yakın olduğu görülmüştür. Kısa vadeli kredilerinin ise vadelerinin kısa olması nedeniyle taşınan değerlerinin gerçeğe uygun değeri yansıttığı varsayılmaktadır.

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu

Şirket, finansal tablolarında gerçeğe uygun değerleri ile yansıtılan finansal araçlarını her finansal araç sınıfının değerlendirme girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

30 Eylül 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, Şirket'in gerçeğe uygun değer ile takip ettiği finansal varlık ve yükümlülüklerin hiyerarşi tablosu aşağıdaki gibidir:

30 Eylül 2018	Seviye 1 (*)	Seviye 2	Seviye 3
Gerçeğe uygun değer ile gösterilen varlıklar			
Finansal yatırımlar			
Çimsa	109.296.346	-	-
Arpaş	-	-	33.627.428
Toplam varlıklar	109.296.346	-	33.627.428
31 Aralık 2017	Seviye 1 (*)	Seviye 2	Seviye 3
Gerçeğe uygun değer ile gösterilen varlıklar			
Finansal yatırımlar			
Çimsa	165.824.755	-	-
Toplam varlıklar	165.824.755	-	-

(*) Borsada bilanço tarihi itibarıyla oluşan piyasa fiyatları ile değerlendirilmiştir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla

konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)

(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu (devamı)

Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilataj Ticaret AŞ.'nin gerçeğe uygun değerinin tespitinde düzeltilmiş net aktif değeri ("DNA") ve indirgenmiş nakit akımı ("İNA") uygulanmıştır.

İNA yöntemi bir işletmenin özsermayesinin değerini, işletmenin tahmini toplam değerinden faaliyetlerini finanse etmek amacıyla kullanılan borçların piyasa değerini çıkarmak yoluyla tahmin eder.

İşletmenin toplam değeri aşağıdaki temel unsurlardan oluşur:

Tahmin yapılan döneme ait şirket faaliyetlerinden sağlanan nakit akımlarının bugünkü değeri ile faaliyetler için zorunlu olmayan diğer aktiflerin ve menkul kıymetlerin değeri toplamı.

Tahmin yapılan dönem sonrasında faaliyetler ile ilişkilendirilebilen işin bugünkü değerini ifade eden tahmini bir "devam eden değer".

Faaliyetlerden sağlanan nakit akımı, faaliyetler ile ilgili nakit girişleri ile ödenecek nakit vergiler için tahsis edilmiş nakit çıkışları arasındaki farka eşittir. Nakit çıkışları, şirket stratejilerini desteklemek için gerekli olan işletme sermayesini ve sabit kıymet yatırımlarını da içermelidir. Vergi sonrası net nakit akımı, borçları ve hissedarlara kar paylarını ödemek (veya gelecekte işletmenin faaliyetlerine tekrar yatırım yapmak) için mevcut olan nakit değerleri ifade eder.

Devam eden değer aşağıdaki gibi hesaplanır:

Gelecekteki nakit akımları sabit hızla büyüyen bir daimi gelir (sonsuz kadar her sene aynı hızda artarak devam eden nakit akımları) olarak değerlendirilebilir. Böyle bir daimi gelirin değeri (yani, işletmenin projeksiyonu yapılan dönem sonundaki değeri), sonsuz kadar süreceği beklenen yıllık nakit akımının ağırlıklı ortalama sermaye maliyetine bölünmesi suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan devam eden değer, normal yöntemle bugünkü değere indirgenir.

İskonto Oranı: İskonto oranı, belirli bir iş ya da projeye yapılan yatırımdan beklenen getiriyi ifade etmektedir. Bu oran, riskten arındırılmış bir yatırımdan beklenen normal getiriye ek olarak yatırımcıların beklediği risk primi de hesaba katılarak, bir iş ya da projenin gelecekteki nakit akımlarına uygulanır. İNA hesaplamalarında kullanılan iskonto oranı, ağırlıklı ortalama sermaye maliyetine ("AOSM") dayandırılmıştır. Ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti, hissedarların elde etmeyi bekledikleri özsermaye getiri oranı ile tipik borçlanma maliyeti olan şirkete borç verenlerin elde ettikleri getirinin bileşik getirisidir.

Beta: Beta çarpanı, herhangi bir şirketin ilave getirilerinin (risksiz getirilerin üzerindeki getiriler) bazı piyasa getirilerinin üzerindeki toplam ilave getirilere (Rf üzerindeki yatırım endeksi) olan duyarlılığını göstermektedir. Bu nedenle, sermaye piyasası teorisine göre riskin iki bileşeninden biri olan piyasa riskinin (sistemik risk) ölçütlerinden biridir. Birin üzerindeki beta çarpanları piyasa ortalamasından daha yüksek bir dalgalanmaya işaret eder. Çalışmamızda, iskonto oranı hesaplamasında emsal şirketlerden oluşturulan grubun betası kullanılmıştır.

Ülke Risk Primi: Gelişmiş piyasalarla karşılaştırıldığında, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler yatırımcıların alması gereken ilave riskler içermektedir. Bu risklerin ölçülmesi o ülkenin risk primini oluşturur. Bu primi belirlemede kullanılan en yaygın yöntem ise, ilgili ülkenin devlet tahvili getirisi ile gelişmiş bir ülkenin devlet tahvili arasında aynı zamanda oluşan farkın hesaplanmasıdır.

Düzeltilmiş Net Aktif Değer Yöntemi'ne göre bir şirketin hisse değeri, şirketin defter değerini, şirketin varlık ve pasiflerindeki gerçekleşmemiş değer değişikliklerine göre düzeltilen aktif temelli bir teknikte değerlendirilmektedir.

30 Eylül 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu (devamı)

Finansal yatırımların değerlemesinde kullanılan değişkenlerin duyarlılık analizi:

30 Eylül 2018			
	Para Birimi	İskonto Oranı (%)	İskonto Oranı %1 Değişim Etkisi +/-
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilataj Ticaret Aş	USD	11,2	5.067/(5.092)

29. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.